

2024

Året som gått på
Institutet för Näringslivsforskning

2024

Året som gått på
Institutet för Näringslivsforskning

Innehåll

- 4 Vd har ordet: "Att navigera i en föränderlig värld"
- 5 Samtal med styrelsens ordförande: "Vi ger politiken råg i ryggen i hantering av målkonflikter"
- 7 IFN firade 85 år som forskningsinstitut i nationalekonomi
  - 9 Ett forskningsinstitut konsolideras – IUI från 1967 till 1972
  - 10 En lång tradition av excellens
- 13 **Forskningsprogram**
  - 14 **Företagens konkurrenskraft**
    - 16 IFN-Etla-konferensen 2024
  - 18 **Entreprenörskapets ekonomi**
    - 19 6:e konferensen i serien Nordic Initiative for Corporate Economics (NICE)
    - 21 Vad är det som får produktiviteten att öka?
  - 22 **Hållbar energiomställning**
    - 24 Workshop: Hållbar energiomställning
  - 26 **Institutioner, marknader och näringsliv**
    - 28 Att lära ut ekonomi genom Kalle Anka
    - 30 Workshop: Cultures of Trust and Institutions of Freedom
    - 31 Workshop: National Research Program on Criminal Justice
  - 34 **Skatter och samhälle**
    - 36 Superrika och jämlika
- 38 **Forskningsproduktionen vid IFN 2024**
- 41 **Tredje uppgiften**
  - 42 Policyseminarier
  - 46 Externa aktiviteter
  - 48 Almedalen 2024
- 49 **Styrelse och medarbetare**
  - 60 Sommarassistenter
  - 63 Gästforskare
- 64 **Publikationer och akademiska seminarier**
- 78 **Finansiering av forskningen**

Att navigera i en föränderlig värld

Världen förändras snabbt. Det ökar betydelsen av forskning om hur nya förhållanden påverkar förutsättningar för näringsliv och ekonomisk politik. IFN är väl positionerat för att bidra till detta viktiga arbete.

VÄRLDEN AV I går karakteriserades av öppna gränser, internationell handel och multinationella

företag som med stor framgång förlade olika delar av produktionen i olika länder. Dagens utveckling går mot större slutenhet där länder använder tullar och subventioner för att behålla eller attrahera viss produktion. Med Donald Trumps nya presidentperiod kommer denna utveckling med all sannolikhet att förstärkas. Globaliseringens era har förbytt mot den geoekonomiska eran.

I den geoekonomiska eran används ekonomiska verktyg för att uppnå politiska mål och globalt inflytande. USA stoppar export av högteknologi till Kina, Kina stoppar export av jordmetaller till Sverige och Sverige granskar och stoppar kinesiska företagsförvärv. Liknande exempel är otaliga. Misstänksamheten och konfliktnivån mellan världens länder ökar.

För Sverige har utvecklingen stora implikationer. Svenska företag måste planera sin verksamhet utifrån en förändrad omvärld: att producera en elbil i USA ger dig rätt till subventioner, men inte om du exporterar den från Sverige; export från en anläggning i Kina till USA ger en tull på 20 procent medan exporten från

en anläggning i Vietnam är tullfri. Samtidigt förändras spelplanen kontinuerligt av olika utspel och nya ekonomiskpolitiska åtgärder runt om i världen. Aldrig förr har det varit så viktigt för svenska företag att i god tid orientera sig om och förstå de förändringar som sker.

”I den geoekonomiska eran används ekonomiska verktyg för att uppnå politiska mål och globalt inflytande.”

Den protektionistiska utvecklingen leder till lägre ekonomisk tillväxt, såväl globalt som i Sverige. Men företag och länder får laga efter läge snarare än drömma sig tillbaka till en flydd verklighet. Svensk politik måste väga säkerhetspolitiska aspekter mot ekonomiska och fundera på vad som är den bästa responsen på andra länders subventioner och tullar. För att ta upp ett aktuellt ämne, är det av geoekonomiska skäl nödvändigt att ha en europeisk produktion av bilbatterier? Om så är fallet, vilken mix av näringspolitik, subventioner och tullar är rimlig? Frågan är komplex och svaren inte givna.

IFN tar gärna på sig att hjälpa svenska företag och svenska politiker att navigera i denna nya värld. Forskning kan vara till stor hjälp för att se och förstå vad som sker med den globala ekonomin. Vår erfarenhet av att strukturera komplexa frågeställningar och med hjälp av teoretiska och empiriska metoder analysera samhällsekonomiska effekter av olika handlingsalternativ borgar för adekvata beslutsunderlag. Kombinationen av forskning på hög internationell nivå, stort samhällsengagemang och flitigt deltagande i debatten är unikt. Som denna summering av 2024 ger vid handen tar vi vårt uppdrag på största allvar. Mängden och kvalitén på vår forskningsoutput är imponerande och aldrig har vårt deltagande i debatten, som rådgivare och som rapportskrivare, varit större.

Framgången bygger först och främst på en hängiven och kunnig personal. Men utan alla externa forskningsfinansierare och samarbetspartners vore det omöjligt att driva vår verksamhet. Vi känner stor tacksamhet och ödmjukhet inför detta förtroende och ser fram emot fortsatt samarbete under kommande år.

FREDRIK SJÖHOLM,
PROFESSOR OCH VD

“Vi ger politiken råg i ryggen i hantering av målkonflikter”

Staffan Bohman menar att ett antal fundamentala målkonflikter kännetecknar vår tids samhälle. Här finns en viktig roll för IFN för att hjälpa politik och näringsliv.

Under 2024 har inte minst diskussionen om Sverige och Europas bristande konkurrenskraft och tillväxt tagit fart. Hur ser du på läget?

Jag tycker det är intressant att studera de fundamentala målkonflikter som kännetecknar vårt samhälle. Konkurrenskraft mot klimatanpassning. Effektiva skattesystem mot jämlikhet. Dynamik i ekonomin mot ett reglerat och trygghetsnarkande samhälle. Spets mot bredd.

Det är bara några exempel. Europa har gjort sina val. USA har gjort andra val. Det är en av förklaringarna till att det ekonomiska gapet däremellan har ökat. Priset i USA har varit stora inkomstskillnader, i Europa lägre tillväxttakt och grad av dynamik.

Hur ska svenska politiker förhålla sig till det?

Häromåret väcktes tanken om att vi borde ha en ny Lindbeck-kommission. Sedan tillsatte ju regeringen en minivariant med produktivitetskommissionen, som bland annat IFN:s Lars Persson är med i. Det är bra, men det räcker inte. Sverige är i ett läge som påminner om situationen på 1990-talet när Assar Lindbeck tillfrågades.

Vad kan IFN:s roll vara i detta?

Oavsett om det blir en ny Lindbeck-kommission eller inte så kan IFN – som samlar några av landets bästa forskare – bidra till pedagogiken kring de val som jag beskrev. Vi kan ge politikerna mer råg i ryggen att prata med sina väljare om målkonflikterna.

IFN får i dag så många uppdrag från andra forskningsinstitutioner, Regeringskansliet, politiska partier, EU-kommissionen och så vidare. Vi har bra relationer oavsett färg i regeringen. Det är ett tecken på att vi lyckas hålla vår vetenskapliga integritet, även när vi ger oss in på områden som har politiska implikationer.

Assar Lindbeck var ju länge knuten till IUI (som IFN hette då). Det är kanske ingen slump att politiken vände sig till IFN då och att den gör det i dag. IFN har knutit till sig så många spännande forskare som syns i debatten.

Ja, forskning som inte leder någon vart är meningslös. Vi ska inte vara rädda för att komma med förslag, som när IFN:s Daniel Waldenström och Jacob Lundberg i november på DN Debatt presenterade en fullt finansierad lösning på slopad statlig inkomstskatt.

Ja, där kombinerades ju skarp forskning och innovativa idéer.

Det där är IFN bra på.

Hur ska IFN vara relevant i ett Sverige där utmaningarna i dag är annorlunda än de var på till exempel Lindbecks 1990-tal?

Det är en styrka att vi är ett nationalekonomiskt forskningsinstitut. Men vi har gränssnitt även mot andra områden. Här har forskats om sociala trygghetssystem, elmarknaden, skolan med mera. Ta skolan till exempel. Avvägningen mellan kunskapsinhämtning och jämlikhetsideal där är just en sådan målkonflikt som jag beskrev inledningsvis. Den är avgörande, till exempel för konkurrenskraften, men politikerna lyckas inte kommunicera med väljarna om den.

Hur skulle IFN kunna hjälpa politikerna?

Det är ofta i kommunikationen det går fel. Politikerna är inte beredda att prata om målkonflikterna. De tillämpar julaftonssyndromet i stället, alltså att i valet mellan dem väljer de båda. Och då blir det ingenting eller väldigt dåligt. Politikerna måste visa vad konsekvenserna blir av valen och

sedan göra dem, och det kan IFN bistå dem med.

Det här är en fantastisk miljö för den här typen av diskussioner. Det finns en bredd i forskningsområdena och i den akademiska kunskapen, kopplat till detta den trovärdighet vi har. Då kan IFN hjälpa beslutsfattare att fatta kloka policybeslut. Det gäller i det politiska systemet, men även i företag.

Här tangerar du en fördom som en del kanske har om IFN, huruvida ni inte egentligen är lobbyister snarare än forskare. Hur ser du på det?

Jag har under min ordförandetid sett IFN som agent för medborgarna. Vår forskning ska vara relevant från ett näringslivsperspektiv, men vi ska hela tiden vara medvetna om vad konsekvenserna av våra förslag blir för det omkringliggande samhället. Det är väldigt få frågor där jag ser ett motsatsförhållande mellan näringslivets och medborgarnas välbefinnande.

Erik Zsiga har intervjuat Staffan Bohman.

IFN firade 85 år som forskningsinstitut i nationalekonomi

2024 firade IFN 85 år som forskningsinstitut i nationalekonomi. Jubileet högtidlighölls vid ett seminarium i Stockholm den 10 oktober, med paneldiskussioner kring två högaktuella forskningsteman. Dessutom presenterades boken *Ett forskningsinstitut konsolideras – IUI från 1967 till 1972*, den tredje volymen om institutets historia.

FREDRIK SJÖHOLM, PROFESSOR och vd för IFN, hälsade de drygt 120 åhörarna välkomna med en kort sammanfattning av IFN:s verksamhetsidé och nuläge. Det handlar om att – precis som det har gjort under alla dessa 85 år – ställa rätt frågor, ha rätt fokus och bedriva bra forskning.

”Men det räcker inte med bra forskning. I dag forskas det i varje buske”, skojade Fredrik. ”Därför är forskningskommunikation viktig, och det jobbar vi mycket med.”

Som viktiga forskningsområden framöver pekade Fredrik på den geoeconomiska händelseutvecklingen i världen, samt kriminaliteten och de ständigt aktuella skatterna här hemma. I den polariserade debatten kan forskningsbaserade expertperspektiv göra nytta.

Den första paneldiskussionen handlade om generativ AI i Sverige, alltså sådan artificiell intelligens som kan generera material och data med hjälp av generativa modeller.

Malin Gardberg, forskare på IFN, har under 2024 uppmärksammats för sin forskning om hur arbetsmarknad och företagande påverkas av denna AI. Hon samtalade med Mats Persson, arbetsmarknads- och integrationsminister, och Mats Rahmström, tidigare vd och koncernchef för Atlas Copco.

Malin visade att högutbildade och kvinnor på den svenska arbetsmarknaden är mer exponerade för generativ AI än lågutbildade och män. Större företag har en större exponering. Det tenderar även företag med högre produktivitet att ha. Ju större företag respektive ju högre produktivitet, desto större är också investeringarna – det vill säga rekryteringarna – i kompetens inom generativ AI.

”Högutbildade har å andra sidan större benägenhet att ställa om. Och Sverige är nu bäst i världen på att hantera arbetslöshet i strukturomvandling, till skillnad från hur det var till exempel på 1970-talet”, men-

ade arbetsmarknadsminister Mats Persson med hänvisning till trygghets- och kompetensutvecklingssystemet. Han spekulerade därför i om denna strukturomvandling under rätt förutsättningar – främst bra utbildningar i generativ AI – kan innebära att ekonomin och produktiviteten snarare får en skjuts.

Mats Rahmström menade att eftersom svenska företag nästan aldrig konkurrerar om kostnad – utan om innovation – så är det högprioriterat att få in AI-kompetensen. Benägenheten att ta sig an den nya teknologin är mer knuten till nyfikenhet än ålder. Agilitet – att man som medarbetare gillar förändring – har på senare år vuxit fram som en mycket viktig kompetens vid rekrytering.

”Just nu är det mycket prat om mer humaniora i ekonomutbildningar, men det motsatta gäller också”, sa Mats Persson och pekade på att det till exempel behövs mer matematik på samhällsvetenskapliga utbildning-

Mats Persson, Malin Gardberg och Mats Rahmström.

Daniel Liljeberg, Magnus Hall och Thomas Tangerås.

ar. Samtidigt bör samhället enligt ministern inte stirra sig blint på att alla läser en högre utbildning. En del kanske är bättre lämpade att gå kvalificerade yrkesutbildningar så länge utbildningarna håller en bra nivå: ”En riktigt bra hantverkare kan inte ersättas av AI.”

Ett roande mellanspel stod Mats Lundahl och Benny Carlson för, när de presenterade sin tredje volym om Industriens Utredningsinstitutets (det tidigare namnet på IFN) historia. Den här gången täcks åren 1967–72. Författarna gav en rapp genomgång av bokens kapitel, med fokus på framgångar och mer dråpliga motgångar under denna tid.

Den andra paneldiskussionen handlade om hur en hållbar energiomställning säkerställs, ett ämne som IFN:s Thomas Tangerås med kolleger har bidragit till att skapa diskussion om den senaste tiden. Han samtalade om detta med Daniel Liljeberg, statssekreterare hos energi- och näringsminister Ebba Busch, och Magnus Hall, styrelseordförande i Höganäs och tidigare vd för bland annat Vattenfall.

Thomas inledde med att påminna om Sveriges mål att vara klimatneutralt till 2045. ”Konkretionen av detta åtagande är att vi måste minska utsläppen av växthusgaser med 85 procent jämfört med 1990. Detta samtidigt som elektrifieringen medför en högre elförbrukning. Det kommer att bli svårt att möta samhällets kombinerade krav på att energiomställningen ska vara ekologiskt och socialt hållbar, tillförlitlig och resurseffektiv.”

Därför måste marknadsmekanismer och regelverk utvecklas så att effektiviteten ökar. Nätet i landet och till grannländerna måste fortsätta byggas ut. Thomas avfärdade argument om att marknaden har en svaghet om den inte automatiskt löser den stora utmaningen. Åtagandet är ju politiskt, och det kanske helt enkelt är för dyrt för marknaden. Stödsystem kan visa sig nödvändiga, och då måste teknikneutralitet vara den bärande principen. Å andra sidan påminde han om hur Svenska kraftnät år 2022 varnade för en förestående effektbrist, och att det problemet är på väg av lösas. En helt ny svensk marknad för energilagring har nämligen skapats på kort tid.

Visst medhåll fick han från Magnus Hall, som menade att en kärnkrafts-

utbyggnad kommer att ta så lång tid att det också måste öppnas för andra tekniker.

Daniel Liljeberg pekade på tre pusselbitar för framtidens elsystem: planering, leveranssäkerhet och marknad. ”Just nu är elen för billig för att marknaden ska investera tillräckligt. Vi behöver ett system som ser runt hörnet, på de behov och under de förutsättningar som råder då.” Han påminde om att anledningen till att elmarknaden avreglerades 1996 var just att prissignalerna inte fungerade, även om elen levererades på ett effektivt sätt.

Thomas Tangerås fick sista ordet genom att utse flexibilitet till nyckelordet, något som också kan reflekteras i prismodellen:

”Om man bygger något som ska konsumera 70 MW hela tiden, så måste det få priskonsekvenser.”

Seminarier avslutades med att dagens moderator Cecilia Garne knöt ihop det som sagts och bjöd in alla till det efterföljande minglet.

Benny Carlson och Mats Lundahl.

ETT FORSKNINGSPINSTITUT KONSOLIDERAS

IUI från 1967 till 1972

Benny Carlson
Mats Lundahl

Éberik Ståhl

Ett forskningsinstitut konsolideras – IUI från 1967 till 1972

I samband med IFN:s jubileumsseminarium den 10 oktober lanserades den tredje volymen i serien om IUI:s (numera IFN) historia. I den nya boken redogör Benny Carlson och Mats Lundahl för hur IUI konsoliderades åren 1967–72. Under denna period leddes institutet av Lars Nabseth.

Strömmen av avhandlingar, böcker och artiklar skrivna av forskarna vid institutet blev allt stridare under denna period. Flera av de ämnesområden som penetrerats under

tidigare år blev föremål för fortsatta och fördjupade studier. Det gäller till exempel arbets- och kapitalmarknader, skogsindustrin och jordbruket, olika industribranscher, reklam och konsumtion, skatter och bostadsmarknad.

De två tidigare volymerna är: *Ett forskningsinstitut växer fram – IUI från grundandet till 1950* och *Ett forskningsinstitut expanderar – IUI från 1950 till 1966*. Även dessa är skrivna av Benny Carlson och Mats Lundahl.

En lång tradition av excellens

Den 1 februari 2024 var det exakt 85 år sedan den legendariske Asea-chefen Sigfrid Edström förverkligade sin övertygelse att näringslivet behövde ett eget kvalificerat utredningsinstitut. Industriens Utredningsinstitut (IUI) såg då dagens ljus och kom att verka under detta namn till och med 2005. Institutet bytte då namn till Institutet för Näringslivsforskning (IFN).

TILLSAMMANS MED INGVAR Svennilsson, institutets chef 1941–49, lyckades Sigfrid Edström skapa ett oberoende forskningsinstitut. Steg för steg etablerades en kultur där vetenskaplighet, samhällsrelevans och långsikt-

tighet blev självklara ledstjärnor för verksamheten. Så snart en studie var kvalitetssäkrad, genom intern och extern granskning, skulle den ovillkorligen publiceras.

Att det finns kultur och regelverk

som garanterar forskarnas oberoende innebär inte per automatik att de producerar samhällsrelevant forskning av hög vetenskaplig kvalitet. Det krävs också ett hängivet och skickligt ledarskap. Här kan särskilt nämnas Jan Wallander, chef 1953–61, som hade en eminent förmåga att spåra upp samhällsrelevanta områden att studera och samtidigt förmå forskarna att inom rimlig tid prestera förstklassiga resultat. Institutets ledning var väl medveten om vikten av att resultaten av den egna forskningen inte förblev okända utanför en snäv forskarkrets. Att förmedla insikter från den egna forskningen till det omkringliggande samhället blev från början en självklarhet.

Institutet blev tidigt den ledande svenska forskningsmiljön inom tillämpad ekonomi. Principen om forskarnas frihet att efter bästa förmåga söka svaren på ställda frågor och att dessa ovillkorligen skulle publiceras även om de inte uppskattades av alla genomsyrade hela verksamheten. I kombination med en god tillgång på resurser och en, jämfört med universiteten, väl administrerad arbetsplats kunde den kreativa och produktiva anda utvecklas som varit så avgörande

IUI:s/IFN:s tidslinje.

Sigfrid Edström

Ingvar Svennilson

Jan Wallander

för institutets framgång under hela dess existens.

IFN:s vision i dag är att alltjämt leverera forskning av hög internationell kvalitet på områden av central betydelse för näringslivets utveckling. Policyrelevant forskning och vetenskaplig kvalitet står inte i motsatsställning till varandra. Ambitionen är alltid att använda de bästa tillgängliga analysverktygen för att identifiera nya och viktiga ekonomiska samband och effekter. Så genereras kunskap av långsiktigt värde, en kunskap som såväl framstående forskare som ledande experter och beslutsfattare kan ha nytta av.

För samhällets del är pluralism och av konkurrens mellan olika forskningsinstitutioner och finansierare positivt. Här har IUI spelat en viktig roll, och där är IFN än i dag ett centrum för nationalekonomisk forskning vid sidan av de etablerade universitetens forskningsmiljöer. Mångfald i forskningens innehåll och finansiering är ett bra vaccin mot

en situation av kringskuren frihet och ett slätstruket forskarsamhälle som riskerar att användas för att ge vetenskaplig legitimitet till etablerade maktintressen. Institutet har på så sätt fostrat och givit utrymme åt forskare som valt andra inriktningar och ämnesområden än de som dominerat i den statliga universitetssektorn.

Den 10 oktober 2024 firade IFN sina första 85 år i form av ett jubileumssymposium där Benny Carlson och Mats Lundahl presenterade sin tredje bok om institutets historia: *Ett forskningsinstitut konsolideras – IUI från 1967 till 1972*. Ett viktigt syfte med ett jubileum är att stanna upp, sammanfatta och kanske till och med unna sig en viss stolthet över vad som åstadkommit. Ett lika viktigt syfte är att hämta kraft i sina traditioner och sin egen historia för att möta kommande utmaningar med samma framgång.

Under de 85 år som gått sedan starten har IFN spelat en central roll i tillämpad forskning och i den ekonomisk-politiska debatten. Gene-

rationer av utredare och forskare har arbetat och utvecklats vid institutet och många har med stor framgång gått vidare till näringsliv, statsförvaltning, universitet och intresseorganisationer.

Tre intimt sammanflätade utmaningar är särskilt viktiga för att IFN ska fortsätta vara framgångsrikt och utvecklas: finansieringen, genomslaget för den egna forskningen såväl i vetenskapssamhället som i samhället i stort och att IFN lyckas attrahera nya talangfulla forskare med intresse för näringslivsrelevanta frågeställningar.

Förutsättningarna för fortsatt framgång, både vad gäller forskningen och den mer policy- och debattinriktade delen av verksamheten, är ljusa. Det finns en solid grund att stå på och bygga vidare ifrån: IFN:s stolta arv och den kultur som gjort verksamheten så framgångsrik under de första 85 åren.

MAGNUS HENREKSON
PROFESSOR, IFN:S VD 2005–2020

Forskningsprogram

IFN:s forskning är opartisk och oberoende. Professionell integritet och objektivitet utgör riktlinjerna för all forskning och analys som bedrivs vid institutet.

Företagens konkurrenskraft

Företagens konkurrenskraft i framtidens näringsliv beror till stor del på kompetenta ägare, ledning och personal. För närvarande pågår två strukturella trender som fundamentalt förändrar företagets förutsättningar för att vara konkurrenskraftiga. Dels innebär utvecklingen av artificiell intelligens och digitaliseringen av näringslivet att arbetsuppgifter i allt högre grad automatiseras. Dels har internationella samarbeten, handelsmönster, och värdekedjor hastigt förändrats i finans- och coronakrisens spår.

DESSA TRENDER ÖKAR behovet av att förstå hur företag och beslutsfattare kan, och bör, agera för att globalt konkurrenskraftiga svenska företag skall vara en del av framtidens näringsliv. Utfallet formas även till stor del av arbetsmarknads-, konkurrens-, immigrations-, skatte-, entreprenörs- och utbildningspolitiken. Och evidensbaserat beslutsfattande kräver kompetenta analyser och detaljerade fakta. För att möta detta behov samlar programmet forskare inom internationell ekonomi, industriell organisation, företagsfinansiering, och arbetsmarknadsekonomi. Vi bedriver forskning inom tre kärnområden:

Artificiell intelligens och digitalisering

Vi undersöker hur teknikutvecklingen påverkar de svenska företagens produktivitet, konkurrenskraft, och humankapital. Vi studerar även hur dessa mönster skiljer sig åt mellan företagstyper, branscher, regioner och över konjunkturcykeln.

Svenska företag på en global marknad

Vi studerar internationella handelsavtal och andra faktorer bakom en ökad globalisering och hur denna globalisering i sin tur påverkar de företagens organisation, humankapital, konkurrenskraft och lokalisering av verksamheter.

Företagsstyrning och ägande

Vi studerar hur företagsstyrning och ägande påverkar företagets konkurrenskraft, kompetensutveckling och effektivitet. Vi studerar även vem som blir företagsägare och ledare samt kapitalförsörjningen till nystartade företag.

Programmet utmärker sig som en internationellt konkurrenskraftig miljö där forskningsteamet har omfattande erfarenhet av moderna ekonomiska verktyg, av att utveckla nya ramverk, av att publicera i ledande akademiska tidskrifter, samt av att kommunicera forskningsresultat till en bredare publik. En nyckelresurs är omfattande registerbaserade databaser på företags- och individnivå som

---

”Vi undersöker hur teknikutvecklingen påverkar svenska företags produktivitet och konkurrenskraft.”

JOACIM TÅG
PROGRAMCHEF

---

täcker samtliga individer och företag i Sverige över tre decennier. Programmetts huvudfinansiär är Marianne och Marcus Wallenbergs Stiftelse, men härutöver finns projekt och forskare som erhåller projektmedel från andra finansiärer.

Ordinarie forskare: Malin Gardberg, Fredrik Heyman, Henrik Horn, Pehr-Johan Norbäck, Martin Olsson,

Matilda Orth, Erik Prawitz, Fredrik Sjöholm och Melinda Suveg.

Affilierade forskare: Thor Berger, Emil Bustos, Karin Edmark, Jens

Josephson, Matti Keloharju, Samuli Knüpfer, Florin Maican, Alexander Montag, Lars Oxelheim, Marco Pagano, Annalisa Scognamiglio och Thomas Åstebro.

Doktorander: Henrik Hällersfors och Eleanor Johansson.

Forskning 2024

Här presenteras ett urval av publikationer och aktiviteter inom programmet **Företagens konkurrenskraft**. Läs om programmet på ifn.se.

DETTA ÅR HAR varit produktivt inom forskningsprogrammet Företagens konkurrenskraft. Forskare inom programmet har publicerat 13 artiklar i ansedda internationella tidskrifter som behandlar aktuella forskningsområden med viktiga samhällsekonomiska konsekvenser. Bland dessa kan följande fyra alster accepterade för publikation noteras:

1. Joacim Tåg och Martin Olsson har i *Journal of Finance* studerat privatiseringar av statliga och kommunala bolag i Sverige och visar att dessa påverkar anställda negativt men leder till högre produktivitet i företagen. Genom registerdata från SCB analyseras effekterna på arbetslöshet, löneutveckling och benägenhet att starta eget företag för anställda i privatiserade bolag.

2. Erik Prawitz har tillsammans med Thor Berger i *Journal of Urban Economics* studerat hur infrastruktur påverkar samarbete inom innovation. Genom att kombinera patentdata med den historiska utbyggnaden av det svenska järnvägsnätet finner

forskningen att uppfinnare som fick tillgång till järnvägen var mer benägna att samarbeta med andra uppfinnare längs nätet.

3. Martin Olsson har tillsammans med Andrea Ichino, Barbara Petrongolo, och Peter Skogman Thoursie i *Journal of Labor Economics* undersökt könsnormer och ekonomiska incitament i fördelningen av vab mellan föräldrar. Analysen visar att ekonomiska incitament påverkar fördelningen av vab-dagar, men könsnormer spelar också en betydande roll.

4. Joacim Tåg har tillsammans med Luca Coraggio, Marco Pagano och Annalisa Scognamiglio i *Journal of Financial Economics* utvecklat ett kvalitetsmått för matchningen mellan anställda och yrke genom att kombinera svenska registerdata över företag och anställda med maskininlärningstekniker. De finner starka belägg för att måttet fungerar och att matchning mellan anställda och yrke spelar roll för företagets produktivitet.

Under året har forskare även bidragit till samhällsdebatten genom tolv debattartiklar i bland annat *Dagens Nyheter*, *Svenska Dagbladet* och *Dagens Industri*. Exempelvis skrev Fredrik Sjöholm om vikten av resultatfokus i offentliga sektorn, om att västvärlden förlorar på att försöka härma Kina och om att euron vore rimlig för Sverige. Joacim Tåg argumenterade för förbättrade villkor för snabbväxande bolag i EU och Lars Persson, Karin Edmark, Pehr-Johan Norbäck och Erik Prawitz debatterade för att Sverige måste stå emot ropen på handelshinder.

Programmet har även arrangerat ett policyseminarium kring AI:s inverkan på näringslivet. Seminariet samlade forskare och industrirepresentanter för att diskutera de utmaningar och möjligheter som generativ AI innebär. Malin Gardberg presenterade sin forskning tillsammans med Fredrik Heyman, Martin Olsson och Joacim Tåg om AI-exponering inom olika sektorer. Läs mer under Policyseminarier, sid 44.

IFN-Etla-konferensen 2024

Den 26–27 september 2024 arrangerades den första IFN-Etla-konferensen. Syftet var att främja samarbete mellan IFN och dess finska motsvarighet Etla (det finska näringslivets forskningsinstitut). Under de två dagarna presenterades och diskuterades forskning från olika discipliner inom nationalekonomin. Konferensen ägde rum hos IFN och Joacim Tåg ansvarade.

KONFERENSEN INLEDDES PÅ ämnet teknologisk utveckling. Malin Gardberg (IFN) presenterade en studie om hur svenska företag och deras anställda påverkas av att bli uppköpta av utländska, teknologiintensiva företag. Det visar sig att lönepåverkan för anställda exponerade mot AI är positiv medan den är negativ för anställda exponerade mot robotik och mjukvara. Viktigt för löneutvecklingen är även utbildning, men också att inläringen fortsätter kontinuerligt genom livet. Antti Kauhanen (Etla) redovisade resultaten av ett experiment med målet att förstå hur man kan uppmuntra just detta genom massutskick av informationsblad och utbildningar på arbetsplatserna.

Även i det följande ämnet, internationell ekonomi, var internationella uppköp av svenska bolag i fokus. Fredrik Sjöholm (IFN) visade på att detta främjar karriären för anställda i det företag som blir uppköpt. Anledningen är att de anställda kan använda den erfarenhet det innebär att jobba i denna nya miljö till att röra sig till bättre betalda jobb i framtiden. Härefter presenterade Terhi Maczulskij (Etla) en studie om

hur svenska exportberoende företag påverkas mindre än finska företag av negativa efterfrågechocker. Svenska företag söker sig på ett mer effektivt sätt till nya marknader, både geografiskt och produktmässigt, under dåliga tider. Detta motverkar de negativa effekterna på försäljningen.

Ämnet hållbarhet och elektricitet behandlades av Natalia Kuosmanen (Etla) och Erik Lundin (IFN). Natalia redogjorde för sin forskning om hur beräkningen av totalfaktorproduktivitet underskattas under en grön omställning, då man ignorerar värdet av sänkta koldioxidutsläpp. Att produktivitet kan mätas på ett tillförlitligt sätt är viktigt för att policybeslut ska kunna fattas på en stark grund. Erik presenterade en jämförelse mellan svenska offentliga och privata fjärrvärmeföretag för att se hur denna bransch fungerar konkurrensmässigt. Här tyder mycket på att privata fjärrvärmeföretag i Sverige har en marknadsposition som gör att de, med en kombination av fasta och rörliga priser, kan fånga en stor del av kunders betalningsvilja.

Sist ut den första dagen var ämnet kriser. Olli Ropponen (Etla) har

studerat de första covid-19-bidragen i Finland och visade här resultat på hur företag har påverkats av att få dessa bidrag. Eftersom vissa företag som annars hade lämnat marknaden på grund av en kreativ förstörelseprocess klarar sig kvar på grund av bidraget, mynnar hela frågan om bidrag ut i avvägningen mellan att bevara jobb kontra att främja effektiviteten på marknaden. Hans Grönqvist (IFN) flyttade därefter fokus från hur kriser påverkar företag till hur de i stället påverkar mänskligt beteende på individnivå. Genom att studera ungdomar vars pappor förlorade jobbet under 90-talskrisen kan man se att denna sorts händelser har en påverkan på individens framtida utbildnings- och yrkesval. Dessa individer har bland annat en mindre sannolikhet att ta examen från en gymnasieutbildning som har anknytning till pappans arbete, och söker sig i större utsträckning till utbildningar som leder in i yrken med mindre lönevariation.

Konferensens andra dag inleddes med ämnet styrning och institutioner. Petri Rouvinen (Etla) presenterade resultat som visade hur

sammansättningen av företagsstyrelser påverkar företagets prestation senare. Att ha en representant från en VC-firma i styrelsen verkar påverka tillväxten positivt, men bara för de mest högpresterande firmorna. Vidare presenterade Björn Tyrefors (IFN) en studie som syftar till att ta reda på vad som låg bakom Sveriges tillväxt som startade i slutet av 1800-talet. Med hjälp av data över röstandelar i svenska kommuner på 1860-talet kan man visa att investeringar i bland annat humankapital såsom utbildning, som främjar ekonomisk tillväxt, började först efter ett maktskifte från markägare till ägare av industriföretag. Detta tyder på att förändring av politiska institutioner är en viktig faktor för att främja samhällsutveckling.

Konferensen avslutades med ämnet offentlig ekonomi. Dagens empiri och teori pekar på att utbildning har en negativ effekt på antal barn hos kvinnor, medan effekten är den motsatta hos män. Hanna Wirtanen (Etna) presenterade resultat från en studie baserad på finsk data som tyder på att det omvända råder. Både kvinnors barnafödande och sannolikhet att ha en partner i framtiden påverkas positivt av ökad utbildning, men effekten för män är nära noll. En av mekanismerna bakom denna motsägelse mot existerande litteratur skulle kunna vara att utbildning leder till flexibla jobb, vilket gör det enklare för kvinnor att bilda familj. Fakta som står i viss motsättning till rådande uppfattningar visade också Daniel Waldenström (IFN) när han presenterade sin bok som publicerades i slutet av sommaren. Med hjälp av förmögenhetsdata från det senaste århundradet

Erik Lundin, IFN, och Natalia Kuosmanen, Etna.

argumenterade han för att samhället är mer jämlikt och vi är rikare nu än någonsin förut, samt att ackumuleringen av förmögenhet inte skadat, utan snarare gagnat, gemene man mer än vad som tidigare lyfts fram.

Sammanfattningsvis bjöd konferensen på ett värdefullt kunskapsutbyte mellan forskare från Finland och Sverige. Konferensen lade också grunden för ett fortsatt samarbete mellan de två instituten.

Entreprenörskapets ekonomi

Sveriges näringsliv befinner sig vid en historisk brytpunkt där två avgörande utmaningar formar framtiden. Den snabba teknologiska utvecklingen, särskilt inom artificiell intelligens, skapar möjligheter att transformera verksamheter och stärka den ekonomiska tillväxten. Samtidigt kräver det akuta klimathotet ett kraftfullt fokus på hållbarhet och clean-tech-lösningar för att möta den eskalerande globala uppvärmningen.

FÖR ATT SÄKERSTÄLLA svensk välståndsutveckling är det avgörande att näringslivet framgångsrikt anammar den teknologiska utvecklingen inom AI. Den globala uppvärmningen av jordens klimat eskalerar i snabb takt. Detta ställer krav på en skyndsam utveckling och implementering av clean-tech inom det svenska näringslivet.

För att främja och stödja en AI-driven hållbar strukturomvandling krävs en djupare förståelse för entreprenörskapets roll i denna process. Inom nationalekonomisk forskning studeras hur olika institutioner och regelverk i allmänhet påverkar entreprenörskapet och i synnerhet dess effekter på näringslivets förnyelse samt den ekonomiska tillväxten. Forskningsprogrammet Entreprenörskapets ekonomi kan bidra med värdefull kunskap om hur olika institutioner och regelverk påverkar den entreprenörsdrivna hållbara strukturomvandlingen. En kunskap som kan vara av avgörande

betydelse för entreprenörskapets framtida utveckling i Sverige.

Forskningsprogrammet syftar till att belysa vilka ekonomiska grundförutsättningar, exempelvis former för bolagsäggande, skattesystem och allmänna institutioner, som kan bidra till att skapa ett entreprenörskap med såväl omställningskraft som motståndskraft.

”Vårt program kan vara av avgörande betydelse för entreprenörskapets framtida utveckling.”

LARS PERSSON
PROGRAMCHEF

Inom programmet finns:

- Forskarkompetens inom dessa för svenskt näringsliv avgörande frågor.
- Unika databaser som gör det möjligt att studera hur entreprenörskap påverkas av olika institutionella faktorer.
- En plattform för samverkan mellan experter, befattningshavare, journalister och forskare med fokus på entreprenörskapets betydelse för näringslivets strukturomvandling och dess bidrag till den övergripande välståndsutvecklingen.

Några av våra forskningsfrågor är:

- Vilken roll spelar entreprenörsföretagen och familjeföretagen i en hållbar strukturomvandling?
- Hur påverkar implementeringen av AI produktivets- och sysselsättningsdynamiken i näringslivet, och hur påverkar konkurrenslagar och utbildningssystem denna process?

Mikael Stenkula presenterade boken *Moonshots and the New Industrial Policy: Questioning the Mission Economy* på ett seminarium i februari 2024.

- Hur påverkar industripolitik innovation och entreprenörskap i näringslivet?

Följande *ordinarie* forskare ingår i programmet: Magnus Henrekson, Pia Nilsson, Lars Persson, Mikael Stenkula och Roger Svensson.

Affilerade: Martin Andersson, David Cesarini, Harald Edquist, Anders Kärnä, Johanna Möllerström, Petra Persson och Thomas Åstebro.

Programmets huvudfinansiär är Jan Wallanders och Tom Hedelius stiftelse.

6:e konferensen i serien Nordic Initiative for Corporate Economics (NICE)

19–20 augusti

I AUGUSTI ARRANGERADES den sjätte NICE-konferensen, denna gång med Uppsala universitet som värdinstitut och professor Oskar Nordström Skans som ansvarig forskare. Ett drygt 20-tal forskare från de nordiska länderna deltog för att presentera och diskutera aktuell forskning om företagens roll och förutsättningar i samhällsekonomi, denna gång med AI som ett huvudtema.

Den första konferensen i serien arrangerades i Stockholm 2018. Grundare var professor Alexander Ljungqvist, HHS, och professor Lars Persson, IFN. Syftet med Nordic Initiative for Corporate Economics (NICE) är att skapa ett forum för interaktion mellan de olika grenarna av ekonomi som studerar företaget.

Forskning 2024

Här presenteras ett urval av forskningsprojekt inom programmet **Entreprenörskapets ekonomi**. Läs om övriga projekt på ifn.se.

Entreprenörskap, företagsdynamik och ekonomiska reformer

Forskningsprojektets syfte är att öka vår förståelse dels för hur teknologiskiften påverkar produktivitets- och sysselsättningsdynamiken i näringslivet, dels för hur regelverk och institutioner, såsom konkurrenslagar, utbildningssystem och företagsbeskattningssystem, påverkar denna process.

Flertalet av Europas länder upplever en stagnerande ekonomi. Ländernas regeringar sätter allt större hopp till att unga entreprenörsdrivna företag ska vara den motor som får igång ekonomin och som kan generera produktivitets- och sysselsättnings-tillväxt. Samtidigt finns en oro för att den senaste teknologikutvecklingen ska skapa en produktivitetstillväxt utan motsvarande sysselsättningstillväxt.

Projektansvarig: Lars Persson

Effekter av statlig finansiering för innovationer och företagstillväxt

Små innovativa företag och entreprenörer har ofta brist på finansiering i tidiga skeden. Detta beror på höga kostnader och få intäkter i kombination med innehav av immateriella tillgångar som är svåra att belåna. Det råder dessutom stor osäkerhet om projektens bärkraft och potential vilket gör att externa finansörer har höga transaktionskostnader för att tillhandahålla lån eller ägarkapital. Staten går därför in med finansiering i form av lån eller ägarkapital i tidiga skeden.

Syftet med detta projekt är att empiriskt analysera hur statlig finansiering i form av ägarkapital och lån påverkar entreprenörer och småföretag. Tre forskningsfrågor analyseras:

1. Hur påverkar den statliga finansieringen företagets tillväxt i form av anställda, omsättning och produktivitet?
2. Hur påverkar regionala restriktioner för fördelning av ägarkapital och lån effektiviteten i den statliga finansieringen?
3. Stimulerar den statliga finansieringen företagets möjlighet att erhålla externt kapital från tredje part?

Projektansvarig: Roger Svensson

Tillväxt och lokala institutioner: vad kan politiken göra?

Hur kan förutsättningar och villkor för entreprenörskap på landsbygden förbättras och komma de många människorna till del? Projektets fokus är lokala institutioner – formella och informella. Institutioner är de normer och regler som styr dels hur vi agerar själva, dels hur vi interagerar med varandra.

Goda lokala institutioner som gynnar och uppmuntrar lokalt företagande och utveckling är en lokal ”kollektiv nytthet” som påverkar alla invånare i ett samhälle. I projektet studeras goda institutioners ursprung och hur de kan utvecklas och byggas upp, inte minst genom policyåtgärder.

Projektansvarig: Magnus Henrekson

Vad är det som får produktiviteten att öka?

Lars Persson är ledamot i regeringens produktivitetskommission, som ska komma fram till vad som driver svensk produktivitetstillväxt. Under 2025 väntas den lämna sina förslag, men redan i november gavs en smygtitt.

REGERINGEN TILLSATTE 2023 vad den kallade för en produktivitetskommission. Den ska analysera vilka faktorer som påverkar produktivitetstillväxten. Utifrån detta ska den lämna förslag för att öka produktiviteten både i näringslivet och offentlig sektor. Syftet är att uppnå en högre tillväxt och mer kostnadseffektivitet.

Lars Persson, vice vd och forskare på IFN, är ledamot i kommissionen. Under en solig förmiddag i november presenterade han kommissionens arbete vid ett seminarium hos Arena Idé. Publiken fick en bild av arbetet så långt, innan kommissionen går in i slutspurten för slutredovisningen hösten 2025.

Han började med att konstatera att produktivitet är avgörande för ett lands välståndsutveckling, och att det därför är bekymmersamt att produktivitetens utvecklingen har avtagit i Sverige och många andra länder. Eftersom vissa länder och branscher har en högre produktivitetens utveckling än andra, så det finns mycket att lära av andra.

Välstånd skapas av hur många timmar vi jobbar och hur effektiva vi är när vi jobbar. I Sverige jobbar vi mindre, men är å andra sidan mer

effektiva. Effektiviteten ökade efter 1990-talskrisen, när politiska förändringar gjorde näringslivet mer dynamiskt. Sedan dess – mellan 1999 och 2021 – har produktiviteten i landet ökat med motsvarande drygt 230 000 kronor per anställd.

Men Lars visade att bilden är tvetydig. Klyftan i produktiviteten har på senare år ökat mellan de mest och de minst produktiva företagen. Att bolag skapas eller slås ut är i dag mindre drivande för utvecklingen än det var på 1990-talet. Det har delvis kompenseras av att företag har bytt ägare, något som har skapat hälften av produktivitetens ökning 2007–2021.

Föga förvånande växer produktiva företag mer och betalar högre löner. Produktivitetshöjningar innebär också att stora företag minskar antalet anställda. Det kompenseras av att små företag ofta anställer när de automatiserar. Även här framträder alltså vikten av att ha ett mångfasetterat näringsliv som befinner sig i olika faser.

I huvudsak uppstår detta naturligt genom något av en företagandets evolution. Men ibland kan policyåtgärder behövas. På seminariet gav Lars dessa fyra exempel:

- Värna konkurrensen. Det kan uppnås exempelvis genom att Sverige verkar i EU för att försvåra för stor- och statsstödda företag att missbruka en dominerande ställning.
- Stimulera forskning, utveckling och kommersialisering. Det kan lösas till exempel genom skattelättnader för FoU.
- Verka för ett regleringssystem med mer fokus på produktivitet, genom till exempel mer samordning mellan myndigheter.
- Värna AI-driven och hållbar strukturovandling. Detta genom exempelvis fler påbyggnadsutbildningar, särskilt om de underlättar att kombinera med arbete.

På seminariet kretsade Lars resonemang i stor utsträckning kring Joseph Schumpeters resonemang om kreativ förstörelse. Vi får se i vilken utsträckning produktivitetens kommissionen även går vidare och landar i kreativa förslag.

Hållbar energiomställning

En hållbar energiomställning syftar till att drastiskt minska användningen av fossila bränslen i samhället. Hållbarhet innebär även att energiförsörjningen är resurseffektiv och tillförlitlig. I detta forskningsprogram använder vi nationalekonomisk teori och empiriska verktyg för att undersöka hur marknader och regleringar fungerar samt hur regelverket kan förbättras för att uppnå en hållbar energiomställning.

EN EKOLOGISKT HÅLLBAR energiförsörjning förutsätter att världen minskar användandet av fossila bränslen. Ökad elektrifiering, bland annat av transporter och industriella processer, är en avgörande del av lösningen. Samtidigt är elproduktion och uppvärmning den globalt största källan till utsläpp av växthusgaser. För att motverka klimatförändringarna, måste samhället därför ställa om till mer fossilfri elproduktion.

En ekonomiskt hållbar energiförsörjning är resurseffektiv och tillförlitlig. Dock råder oenighet om hur ett sådant system bör se ut. I västvärlden har det varit vanligt att elproduktion från kärnkraft fasats ut, medan Kina och andra länder med snabbt ökande energibehov ser kärnkraft som en självklar del av sin framtida elförsörjning. En viktig fråga rör därför kärnkraftens framtid.

Sverige är en del av den integrerade nordiska elmarknaden. Denna består av två huvuddelar. Den ena är den avreglerade marknaden för produktion av och handel med el. Den andra är det reglerade elnätet. Huvudargumentet för avregleringen var att

elproduktion och investeringsbeslut på marknadsmässiga grunder skulle öka effektiviteten i elförsörjningen.

I forskningsprogrammet Hållbar energiomställning studerar vi elmarknaden utifrån målet om en resurseffektiv, tillförlitlig och ekologiskt hållbar energiförsörjning. Även incitamenten för energiintensiva sektorer som tillverkningsindustri och transporter att ställa om sin energiförbrukning är fundamentala för en hållbar utveckling. Vi använder nationalekonomisk teori och empiriska analysverktyg för att undersöka hur energimarknaden, energiintensiva sektorer och underliggande regleringar fungerar samt hur regelverket kan förbättras för att uppnå målen om en hållbar energiomställning.

Några av våra forskningsfrågor är:

- Vilka marknadsreformer behövs för en effektiv energiomställning?
- Vilka faktorer styr investeringar på elmarknaden?
- Hur effektivt fungerar elmarknaden?
- Hur påverkar konflikten mellan centralt uppställda mål och decentraliserade beslut marknaden?

”En ekologiskt hållbar energiförsörjning förutsätter att världen minskar användandet av fossila bränslen.”

THOMAS
TANGERÅS
PROGRAMCHEF

Följande *ordinarie* forskare ingår i programmet:

Pär Holmberg, Erik Lundin och Thomas Tangerås.

Projektet inom programmet finansieras främst av Energimyndigheten.

Forskning 2024

Här presenteras ett urval av forskningsprojekt inom programmet **Hållbar energiomställning**. Läs om övriga projekt på ifn.se.

Investeringar i ny elförbrukning

Prognoser och scenarioanalyser av det framtida elsystemet fokuserar ofta på investeringar i ny produktion och överföringskapacitet under olika antaganden om det framtida elbehovet. Men en ansats avgränsat till ett produktionsperspektiv är otillräcklig för att studera det framtida elsystemets möjliga egenskaper.

Detta projekt ska studera elsystemets långsiktiga utveckling genom att fokusera på investeringar i nya energintensiva industrianläggningar. På motsvarande sätt som att produktionen måste anpassa sig till den framtida efterfrågan, måste efterfrågan anpassa sig till den framtida produktionen för att uppnå en effektiv och tillförlitlig energiförsörjning.

För att minimera risken för elbrist, måste industrin försäkra sig om att den el som anläggningarna behöver verkligen kommer finnas tillgänglig. Är det ett problem om storskaliga planerade industrianläggningar reserverar befintlig produktion för sitt elbehov?

På elmarknaden diskuteras behovet av olika typer planerbar och flexibel elproduktion för att säkerställa en tillförlitlig elförsörjning. En sådan diskussion förs i mindre utsträckning om hur förbrukningssidan kan bidra

till att uppnå samma målsättning.

Har ägarna tillräckliga incitament att investera i en stabil energiförsörjning på dagens elmarknad? Har ägarstrukturen någon betydelse för företagens beslut om sin elförsörjning? Detta är några av de frågor som ska studeras inom projektet.

Projektet genomförs inom ramen för North European Energy Perspectives Project (NEPP) i regi av Energiforsk.

Projektansvarig: Thomas Tangerås

Effektiva investeringar i ny elproduktion

Sveriges elförsörjning står inför stora utmaningar de kommande åren. Elektrifieringen av transporter och industriella processer samt etableringen av ny elintensiv industri förväntas leda till en kraftig ökning av elanvändningen. För att möta dessa behov krävs omfattande investeringar i ny elproduktion.

I detta projekt undersöker Pär Holmberg hur olika kraftslag kan kombineras för att minimera kostnaderna. Projektet studerar även hur stödsystem, kapacitetsmekanismer, nättariffer och skatter kan utformas för att främja samhällsekonomiskt effektiva investeringar.

Projektansvarig: Pär Holmberg

Prisbildning, ägarstrukturer och policyutmaningar på fjärrvärmemarknaden

Med en produktion motsvarande drygt hälften av uppvärmningsbehovet och en årlig omsättning på över 40 miljarder kronor är fjärrvärmens hörnsten i det svenska energisystemet. Eftersom marknaden består av lokala oreglerade monopol med en stor andel privat ägande, är dock risken för överprissättning högre än på konkurrensutsatta marknader.

Det indirekta konkurrenstrycket som skapas genom elbaserade uppvärmningsalternativ har dessutom minskat sedan 2020 som ett resultat av högre elpriser, speciellt i landets södra delar.

I detta projekt undersöks prisbildningen på fjärrvärmemarknaden, med ett speciellt fokus på skillnader mellan kommunala, privata, och utländskt ägda nät. I projektet undersöks även möjligheter att prisreglera marknaden på ett liknande sätt som redan görs på marknaden för eldistribution.

Projektansvarig: Erik Lundin

Workshop: Hållbar energiomställning

13–14 juni

SEDAN ÅR 2000 har IFN arrangerat en årlig konferens i Stockholm, IFN Stockholm Conference, inom forskningsområden som är viktiga för institutet. Värdskapet roterar mellan IFN:s forskningsprogram. År 2024 arrangerades konferensen inom forskningsprogrammet Hållbar Energiomställning, lett av Thomas Tangerås. Programmet fokuserar på att öka kunskapen om elmarknaden och dess fundamentala betydelse för att uppnå en hållbar energiomställning.

Konferensen hölls som vanligt i Vaxholm och samlade ett 15-tal forskare som presenterade och diskuterade den

senaste forskningen inom området. Presentationerna inkluderade både teoretiska och empiriska studier och täckte ett brett spektrum av ämnen. Nedan följer en kort sammanfattning av konferensens presentationer.

Auktioner för förnybar elproduktion: Stefan Lamp, Toulouse School of Economics, visade att auktioner kan minska stödkostnaderna och öka konkurrensen inom förnybar energi.

Winner's curse i auktioner: Marion Ott, ZEW Mannheim, undersökte förekomsten av den så kallade winner's curse

Ett 15-tal forskare träffades för att diskutera sin senaste forskning om hållbar energiomställning.

Frank Wolak, Stanford University, presenterar sin studie.

i auktioner som innebär att den som vinner betalar för mycket.

Design av elmarknader: Bert Willems, UC Louvain, och Pär Holmberg, IFN, studerade egenskaper av marknader beroende på om all el säljs till samma pris eller om varje enhet får betalt vad ägaren kräver.

Marknadsmakt och energiomställning: Charlotte De Cannière, KU Leuven, analyserade hur oljeproducenter balanserar marknadsmakt med hållbarhetsmål. Christoph Graf, New York University, visade att ineffektivt beteende på Europas elmarknad ökade kostnaderna med 15 procent.

Prissättning och elbilar: Frank A. Wolak, Stanford University, visade att tidsdifferentierade priser för elbilsladdning kan öka belastningen på elnätet.

Reglering och investeringar: Stephen Jarvis, London School of Economics, fann att reglerade avkastningsnivåer för energibolag i USA ofta är för höga, vilket leder till ökade kostnader för konsumenterna.

Kärnkraftens utmaningar: Chloé Le Coq, University Paris Panthéon-Assas, visade att kärnkraftverk längre från tillsynsmyndigheter har fler säkerhetsincidenter. Nicolas Astier, Paris School of Economics, analyserade tekniska utmaningar för kärnkraft vid ökad förnybar elproduktion.

Fjärrvärmemarknaden: Erik Lundin, IFN, undersökte prissättning i Sveriges fjärrvärmesektor, där privata företag tar högre priser än kommuner.

Tilldelning av överföringskapacitet: Thomas Tangerås, IFN, undersökte metoder för att tilldela överföringskapacitet på elmarknader och fann att den nya flödesbaserade metoden för att tilldela överföringskapacitet inte nödvändigtvis ökar marknadsintegrationen.

Studierna lyfter viktiga frågor om effektivitet, hållbarhet och reglering inom energi- och auktionsmarknader.

Jan Wallanders och Tom Hedelius stiftelse samt Tore Browaldhs stiftelse gav ekonomiskt stöd.

Institutioner, marknader och näringsliv

En ekonomi fungerar inte i ett vakuum utan består av människor av kött och blod som påverkas av lagar och regler och som har olika moraliska värderingar och attityder till sina medmänniskor. För att kunna veta hur dagens ekonomiska problem ska kunna lösas är det därför viktigt att förstå hur dessa faktorer formar människors beteende. Vi forskar om just detta – om vilken betydelse olika värderingar, attityder och lagar har för hur samhällen, marknader och företag fungerar.

”INSTITUTIONER REGERAR”, skrev nationalekonomen Dani Rodrik tillsammans med två kollegor 2004. Med det menade han att de lagar som styr över politik, marknader och företag är helt avgörande för hur ekonomin fungerar och utvecklas. I länder som skyddar privat ägande och som upprätthåller avtalsfrihet, och som styrs utifrån demokratiska och rättsstatliga principer, genomförs fler och mer värdeskapande satsningar av entreprenörer, och företag kan växa och skapa mer sysselsättning och betala goda löner.

Detta är utgångspunkten för mycket av vår forskning – vi studerar hur olika lagar och regler påverkar människors och företags beteende.

Lagar och regler är vad som brukar kallas *formella* institutioner. Minst lika viktigt är *informella* institutioner, som värderingar, attityder, moral och normer. De är också betydelsefulla för hur marknader och företag fungerar. Om en stor del av befolkningen litar på andra blir det till exempel mindre

---

”Innovationer och investeringar gynnas av stabila och förmånliga regelverk.”

NICLAS BERGGREN
PROGRAMCHEF

---

kostsamt att ingå avtal med andra, eftersom en handskakning räcker. Om människor i allmänhet är toleranta kan det innebära att de mest lämpade får jobb oavsett gruppstillhörighet, vilket gynnar produktiviteten.

Vi fokuserar i hög grad på *förutsättningar för företagande*. Faktiska och potentiella företagare påverkas i sina beslut av gällande lagar och regler, liksom de påverkas av värderingar,

moral och normer i samhället. Innovationer och investeringar gynnas av stabila och förmånliga regelverk, t.ex. gällande rättsstatens kvalitet, beskattningar och regleringar, och av medarbetare vars värderingar och attityder präglas av tillit, tolerans, individualism och ansvarstagande.

Några av våra forskningsfrågor är:

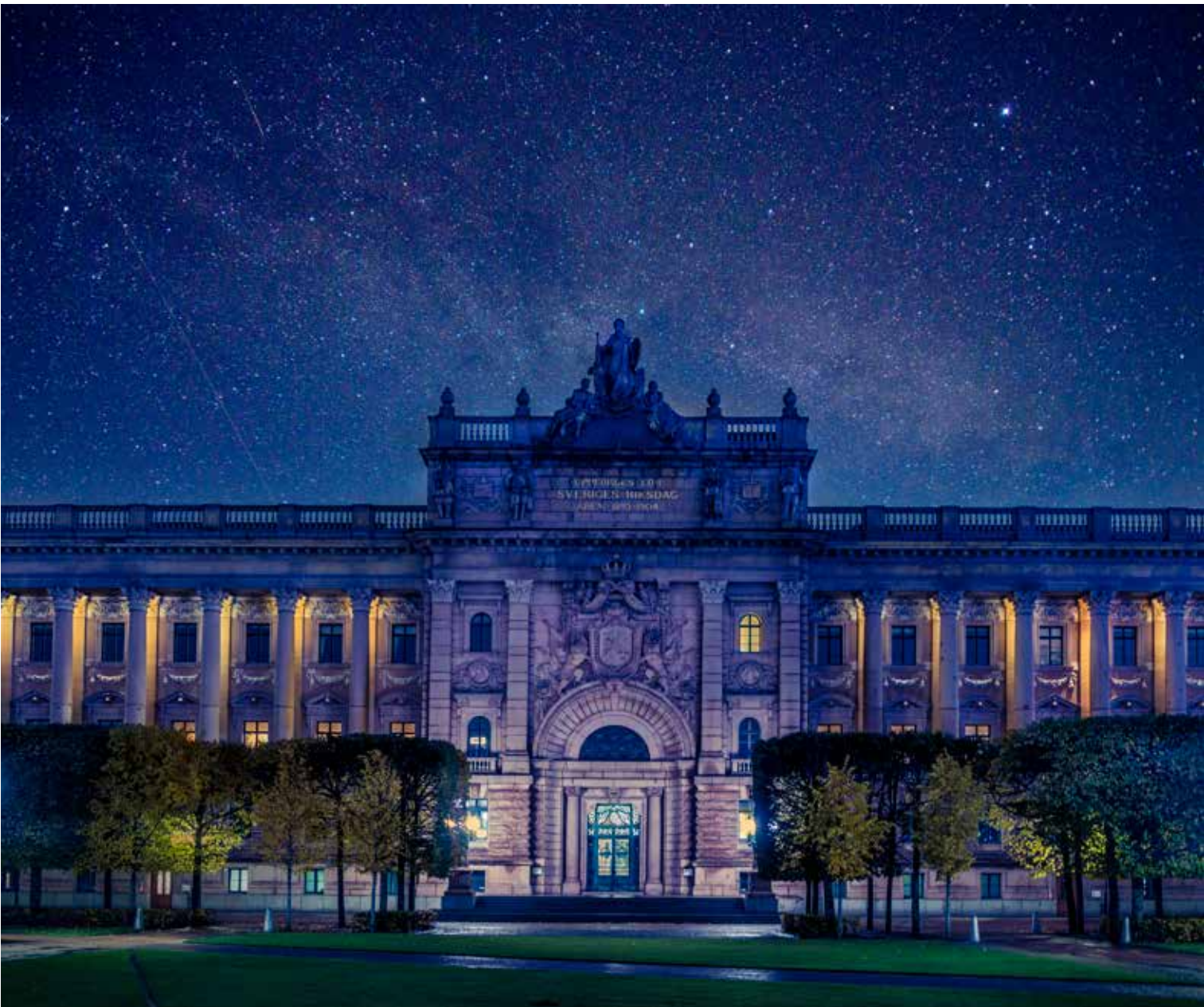
- Hur påverkas företags vilja att anställa utsatta grupper av lagen om anställningsskydd?
- Kan Sveriges starka ekonomiska tillväxt från slutet av 1800-talet förklaras med förändrade rösträttsregler, som överförde faktisk makt till företagare?
- På vilket sätt har globaliseringen haft effekt på tolerans och populism?
- Hur påverkar olika typer av straff dömdas och deras familjers liv?
- Har demokratins och marknadsekonomins utbredning ökat tilliten människor emellan?

- Vad förklarar invandras finansiella situation och beslut?
- Fungerar företag mer eller mindre bra beroende på vilken kulturell bakgrund deras anställda har?

Följande *ordinarie* forskare arbetar inom programmet: Niclas Berggren, Andreas Bergh, Elina Bryngemark, Lars Calmfors, Hans Grönqvist, Martin Ljunge, Adrian Mehic, Therese Nilsson, Per Skedinger och Björn Tyrefors.

Affilierade: Christian Bjørnskov, Gissur Ó Erlingsson, Martin Fischer, Mats Hammarstedt, Gabriel Heller Sahlgren, Joakim Jansson, Henrik Jordahl, Daniel Knutsson, Lovisa Persson, Petra Persson, Per Pettersson-Lidbom och Yves Zenou.

Doktorand: Marcos Demetry.

Att lära ut ekonomi genom Kalle Anka

För att lyfta ungas ekonomikunskaper har Andreas Bergh tillsammans med Story House Egmont tagit fram ett album med fyra Kalle Anka-serier med pengar som centralt tema. Erik Zsiga har intervjuat Andreas Bergh om projektet.

FÖR MÅNGA VAR Kalle Ankas ständiga penningbekymmer ett tidigt första möte med vardagsekonomins vedermodor. Trots att våra föräldrar säkert kämpade med liknande bekymmer, var Kalles berg-och-dalbana mellan privatekonomiskt hopp och förtvivlan mer i öppen dager. Alltid i en närliggande serieruta avtecknades också Joakim von Ankas pengabinge, som en kontrasterande symbol för enorm monetär rikedom och ekonomisk framgång.

Hösten 2024 tog Story House Egmont – som ger ut Kalle Anka-serietidningarna i Sverige – detta pedagogiska uppdrag till en ny nivå. I ett innovativt grepp beslutade redaktionen att bidra till bättre ekonomikunskaper bland unga. Resultatet blev seriealbumet *Kalle Anka & C:o – Så funkar pengar*, som är gratis för lärare och skolelever.

Albumet innehåller fyra historiska Kalle-serier där pengar och ekonomi är centrala teman. Till sin hjälp i att välja och faktagranska serierna, anlätade redaktionen Andreas Bergh, forskare vid IFN och docent i nationalekonomi vid Ekonomihögskolan

i Lund. Han författade också de faktasidor som följer med varje serie, där begrepp som inflation, utbud och efterfrågan förklaras.

I gällande läroplan för samhällskunskap framgår att eleverna ska utveckla kunskaper om ekonomiska förhållanden och strukturer i samhället, och utifrån detta togs även en lärarhandledning fram.

Det är logiskt att Egmont valde att samarbeta med Andreas. Redan 2021 gav han ut serieboken *Hjälpas åt: om marknader och människor* (Timbro förlag), där hans tecknade alter ego förde ett filosofiskt samtal om den ofta missförstådda marknadsekonomin.

– Egmont hörde av sig till Ekonomihögskolan. Vår rektor visste att jag hade jobbat med serier tidigare. Sedan hade vi ett möte och det kändes bra, berättar han.

Behovet av att stärka kunskaperna är stort. Bara var femte svensk i åldern 18–29 år kan svara rätt på tre grundläggande frågor om inflation, ränta och riskdiversifiering, enligt en studie som Institutionen för psykologi vid Lunds universitet presenterade våren 2024.

Andreas har en klar uppfattning om vilka ekonomiska begrepp som är viktigast att barn och ungdomar förstår.

– Utbud och efterfrågan är viktigt naturligtvis. Men en grundläggande förståelse för konkurrens och pengars roll är också underskattad.

Detta märks i urvalet av serier. De två första är dråpliga historier om gamla mynt, och resonerar om pengars roll som betalningsmedel, värdebevarare och måttenhet inte minst över tid.

Den tredje är *Pengaregn* från 1951, där Joakim von Ankas pengar sveps iväg av en cyklon, och vi får se vad som händer när ekonomin översvämmas av pengar. 25 år senare tilldelades Milton Friedman ekonomipriset till Alfred Nobels minne för bland annat sin teori om helikopterpengar, som uppvisar stora likheter med serien.

I den fjärde serien har Joakim von Anka fått fullt i pengabingen, och brorsonen erbjuder sig att göra av med 30 ton av hans pengar. Kalle och hans vänner beger sig ut på shoppingturné. Läsaren får se kopplingen mellan konsumtion och entreprenörskap. Trots en minst sagt vidlyftig

pengarullning visar det sig nämligen i slutändan bli en bra affär för farbrodern, som visar sig äga företagen där det konsumerades.

– Det svåraste var att hitta kopplingar från bitvis helgalna Kalle Anka-serier till basal ekonomisk teori. Men det var också det roligaste. Tills motsatsen har bevisats hävdar jag att all forskning också funkar i serieformat.

Andreas ser inga problem i denna omvandling, till exempel att resonemang förenklas så mycket att det blir inkorrekt.

– Det är vad jag jobbar med hela tiden. Med ny informations- och kommunikationsteknik har det blivit superenkelt att skapa och sprida långa texter – men det är inte alltid dessa

texter är informationstäta. Ett bra knep är ofta att låta formuleringarna vila och läsa dem igen med andra ögon några dagar senare.

Hur är då Ankeborgarnas förhållande till ekonomi, förutom att Kalle Anka är ständigt pank och Joakim von Anka stenrik?

– De är anmärkningsvärt obrydda om ekonomi. De lever som om de har anpassat sina levnadsomkostnader till budgeten, vilket alltid är en bra idé. Då kan man ägna livet åt annat än att få pengarna att räcka till.

En fråga som avslutningsvis måste ställas i årsboken, är förstås vilken serie IFN är.

– Hm . . . Det finns ju moderna serieromaner där inte mycket verkar hända vid en ytlig betraktelse, men

när du väl lär känna karaktärerna är handlingen fascinerande. Det stämmer väl ganska bra på IFN?

Bilder från Story House Egmonts seriealbum om Kalle Anka. Bild: Story House Egmont/Disney.

Workshop: Cultures of Trust and Institutions of Freedom

23–26 maj

DENNA WORKSHOP ORGANISERADES som en del av forskningsprojektet ”Cultures of Trust and Institutions of Freedom”, finansierat av John Templeton Foundation. Workshopen hölls för särskilt inbjudna forskare och ägde rum i Prag, med IFN som värd och i samarbete med Ekonomihögskolan i Prag. Niclas Berggren, IFN och Ekonomihögskolan i Prag, och Christian Bjørnskov, Århus universitet och IFN, ansvarade. En representant från John Templeton Foundation, Greg Wolcott, deltog och bidrog till diskussionerna.

Forskningen om institutioner och tillit har vuxit de senaste åren. Med utgångspunkt i den litteraturen syftar forskningsprojektet till att besvara två grundläggande frågor:

1. Kan institutioner som främjar ekonomisk frihet bidra till ett samhälle med fria, ansvarstagande och jämlika individer?
2. Hur kan tillitskulturer som möjliggör fredligt samarbete, självstyre och mänsklig blomstring uppstå och växa?

För att besvara dessa frågor används tvärvetenskaplig forskning med kvantitativa metoder, främst inom institutionell och politisk ekonomi. Workshopen anordnades

för att stimulera forskning och diskutera utvecklingen av forskningsfältet.

Här nedan sammanfattar vi kort några av de preliminära forskningsresultat som presenterades på workshopen.

Niclas Berggren presenterade en studie som undersöker om kapitalism missgynnar kvinnor i jämförelse med män. Genom att använda ett mått på ekonomisk frihet relateras kapitalism till kvinnors och mäns livstillfredsställelse. Resultaten visar inga skillnader mellan könen, vilket tyder på att kapitalism inte försämrar kvinnors livskvalitet jämfört med mäns.

Michael Dorsch visade att historiska finansiella reformer kan ha långvarig påverkan på skattemoral och skattekapacitet. Genom att studera Habsburgska imperiets inverkan på norra Italien fann han att skatteflykten är lägre i områden som tidigare styrdes av Habsburgarna.

Jerg Gutmann undersökte ”kapitalistisk fred” och fann att fred är mer sannolik mellan länder med hög ekonomisk frihet. Om bara ett eller inget av länderna har hög ekonomisk frihet hittas ingen signifikant relation. Studien fann

Mariko Klasing.

Jerg Gutmann, Andrea Sáenz de Viteri, Martin Rode och Otto Lehto.

Christian Bjørnskov.

inte heller stöd för ”demokratisk fred” med samma metod. Marek Hudík undersökte hur institutioner och entreprenöriella aktiviteter interagerar och påverkar ekonomiska utfall. Genom att kombinera teorier om entreprenöriell talang och institutionstyper skapade han ett nytt teoretiskt ramverk. Detta bidrar till en bättre förståelse av hinder för ekonomisk tillväxt.

Niclas Berggren.

Mariko Klasing presenterade en studie som modellerar hur riskattityder överförs från föräldrar till barn genom genetiska, passiva och aktiva kanaler. Data från den tyska återföreningen visar starkt stöd för genetiska och aktiva transmissionskanaler. Det finns begränsat stöd för passiva kanaler som statlig indoktrinering.

Workshop: National Research Program on Criminal Justice

25–26 november

I SLUTET AV november arrangerade Hans Grönqvist, Linnéuniversitetet och IFN, en workshop med titeln National Research Program on Criminal Justice – det nya nationella forskningsprogrammet om brottslighet. Drygt 30 forskare, såväl svenska som internationella, samlades under två dagar i centrala Stockholm. Särskilt inbjuden var professor Andrew V. Papachristos från Northwestern University, Chicago, som i sitt inledningsanförande, i egenskap av keynote, talade på temat ”Using Network Science to Understand (and Do Something about) Violence”.

Efter inledningsanförandet följde ett fullspäckat program med ett 15-tal presentationer av aktuell forskning inom området brott och straff; alltifrån droger, nätverks bety-

delse och familjestrukturer till kameraövervakning och cyberbrott. Detta var den första workshopen inom programmet, och förutom att presentera aktuell forskning gavs forskarna möjlighet att lära känna varandra. Planen är att i fortsättningen kunna arrangera en workshop per år.

Syftet med det tioåriga forskningsprogram som workshopen är en del av är att stimulera till diskussion och skapa möjligheter till samarbete över projektgränser. Målet är att detta ska bidra till det brottsförebyggande, brottsbekämpande och trygghetsskapande arbetet. Det kommer att inkludera såväl tillämpad forskning som en mångfald av discipliner och stödjande forskningsfältets långsiktiga utveckling. Vetenskapsrådet finansierar programmet.

Forskning 2024

Här presenteras ett urval forskningsprojekt inom programmet Institutioner, marknader och näringsliv. Läs om övriga projekt på ifn.se.

Finansiella beslut och integration bland invandrare i Sverige

Projektet syftar till att fördjupa vår förståelse av finansiella beslut som fattas av invandrare i Sverige. Målet är att förstå varför invandrare har lägre livstidsbesparingar och vad som kan göras för att förbättra situationen. Sveriges höga invandring gör det allt viktigare att undersöka invandras sparbetende, för att vägleda den ekonomiska och sociala politiken som syftar till att förbättra välfärden och integrationen av invandrare. Med hjälp av svenska mikrodata undersöker vi betydelsen av kulturella faktorer, såsom tillit och institutioner, för att förklara invandras finansiella beslut.

Projektansvarig: Martin Ljunge

Effekter av reformer inom kriminalpolitik och polis

Debatten om betydelsen av skärpta straff och ökade polisresurser för att bekämpa brott har intensifierats under de senaste åren och en rad reformer har genomförts. Förespråkare hävdar att strängare straff och fler poliser avskräcker brott, medan motståndare varnar för potentiella oavsiktliga konsekvenser. Detta projekt utnyttjar unika individbaserade data och samlar ledande kvantitativa brottsforskare från olika discipliner. Målet är att informera beslutsfattare

om optimala strategier för brottsförbyggande arbete.

Projektansvarig: Hans Grönqvist

Upphandla bättre: en utvärdering av privata ambulansutförares effektivitet inom ambulanssjukvården under nya kontraktregler

Ett vanligt argument som motsäger den ekonomiska teorin att vissa tjänster är olämpliga för privata utförare är att problemen i stället beror på bristande kompetens hos kravställaren. Med bättre anbudsförfarande och strängare kravställning kan outsourcing vara till fördel. Genom att studera en förändring i kravställningen och kompetensen i Stockholms anbudsförfarande för ambulanssektorn kan vi besvara frågan om vissa välfärdstjänster är direkt olämpliga att outsource, eller om ökad kompetens kan övervinna de problem (låg kvalitet) som teorin förutsäger.

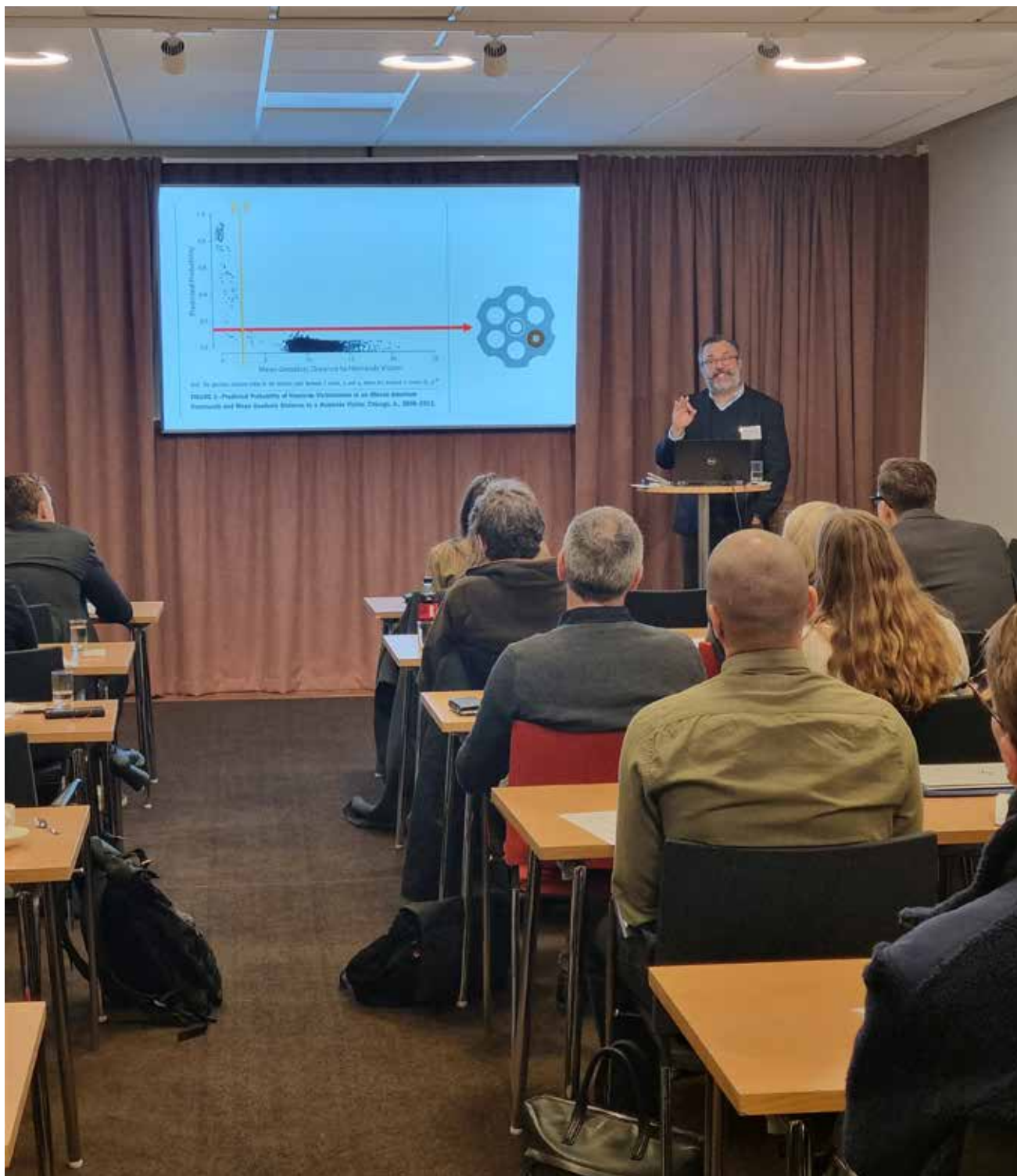
Projektansvarig: Björn Tyrefors

Kulturella normers betydelse för invandras arbete och företagens utveckling

Projektet undersöker hur invandras kulturella bakgrund – tolerans, tillit, religiositet och individualism – påverkar integration på arbetsmarknaden och företags utveckling. Forskarna analyserar svenska företag och deras

anställda, med unika data som kopplar ihop företags- och individinformation. Syftet är att förstå hur kulturella faktorer påverkar både individers etablering och företags lönsamhet och innovationsförmåga. Genom att använda data om kulturella attityder i invandras ursprungsländer skapas nya insikter om vad som gynnar en snabbare och bättre arbetsmarknadsintegration. Projektets resultat väntas ge värdefull kunskap om politik och företagsstrategier för ökad inkludering och jämlikhet.

Projektansvarig: Therese Nilsson

Andrew V. Papachristos, Northwestern University, inledningstalade den 25 november.

Skatter och samhälle

Skatter spelar en central roll i alla moderna, industrialiserade samhällen. De finansierar offentlig välfärd och infrastruktur och de omfördelar resurser mellan grupper i befolkningen. Företag och individer påverkas av skatter i beslut gällande investeringar, sparande, utbildningsval och arbetsutbud. Skattesystemets utformning har därmed betydelse för såväl konjunkturväxlingar som ekonomins långsiktiga tillväxtpotential.

KRAVET PÅ ATT Sveriges skattesystem är internationellt konkurrenskraftigt ökar i takt med att världens länder integreras allt mer, och forskningsprogrammet vill undersöka vilka konsekvenser detta får för svenska företag och svensk samhällsekonomi.

I forskningsprogrammet Skatter och samhälle undersöker vi hur skatter påverkar den svenska samhällsekonomin. Bland våra forskningsprojekt finns studier av näringslivets situation och funktionssätt, exempelvis hur beskattningen av stora och små företag skiljer sig åt, hur skatter påverkar olika former av företagsägande, samt samspelet mellan arbets- och kapitalbeskattning.

Programmets forskning berör även arbetstagarnas beteende när det gäller hur skatter påverkar viljan att utbilda sig, arbeta hårt eller inkomsternas fördelning mellan hushållen. I en av våra studier mäter vi särskilt inkomstbeskattningens effekt på de löntagare som betalar den högsta marginalskatten. En annan studie granskar heltidsanställda löntagare som också

äger företag och i vilken utsträckning extraarbete utförs på jobbet eller i företaget och vilken roll den relativa beskattningen av arbets- och kapitalinkomster spelar. Pensionssystemets koppling till skatterna och arbetslivet är också ett område som vårt forskningsprogram studerar.

Som all forskning vid IFN är målet att producera forskning av hög internationell kvalitet som publiceras i välrenommerade vetenskapliga tidskrifter. Detta är en nödvändig förutsättning för att nå framgång gällande programmets andra målsättning: Att generera ny kunskap om skatters effekter i Sverige samt att sprida denna kunskap vid seminarier, konferenser och andra sammanhang där skattefrågor diskuteras.

Följande *ordinarie* forskare ingår i programmet: Magnus Henrekson, Jacob Lundberg, Gabriella Massenz, Mikael Stenkula, Felicia Stokke, Daniel Waldenström.

”Vi undersöker hur skatter påverkar den svenska samhällsekonomin.”

DANIEL
WALDENSTRÖM
PROGRAMCHIEF

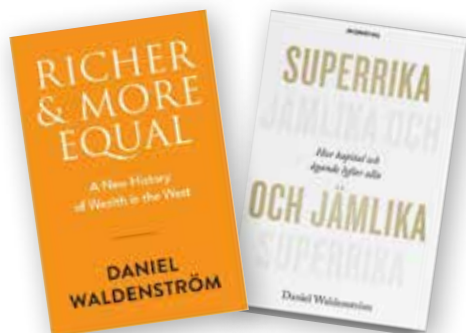

Affilierade forskare: Spencer Bastani, Olle Hammar, Kristina Karlsson, Paula Roth.

Superrika och jämlika

Förmögenhetsägandet i Sverige har ökat på senare tid. Vi har i dag fler miljardärer än någonsin tidigare. Priserna på bostäder och aktier har stigit till rekordnivåer, men samtidigt har även hushållens skulder vuxit. Under året gav Daniel Waldenström ut boken *Superrika och jämlika: Hur kapital och ägande lyfter alla*, och även på engelska, *Richer and More Equal: A New History of Wealth in the West*.

Boken analyserar förmögenhetsojämlikhet och ägande i Sverige sedan industrialiseringen och bygger på flera års forskning.

Analysen landar i tre centrala slutsatser. För det första är vi svenskar i dag betydligt rikare än förr. För det andra har förmögenheternas sammansättning ändrats markant. För hundra år sedan dominerade elitens jordbruks- och företagstillgångar. I

Bokrelease med Daniel Waldenström.

dag utgör vanligt folks bostäder och pensionsfonder fyra femtedelar av allt ägande. För det tredje är förmögenhetsojämlikheten lägre i dag än under de flesta historiska tidsepoker. Elitens ägarandel halverades fram till 1970-talet och har därefter vuxit något men ligger ändå kvar på en historiskt låg nivå.

Bokens slutsatser ifrågasätter den franske ekonomen Thomas Piketty, som förklarar utjämningen med att krig och kapitalskatter förstörde de rikas kapital och sänkte toppen på

förmögenhetsfördelningen. Daniel Waldenströms bok visar i stället att tillväxt kombinerad med politiska och ekonomiska reformer som höjde arbetarnas inkomster och gav dem möjlighet att spara är den verkliga orsaken till utjämningen, det vill säga att botten på fördelningen lyftes.

Under året har boken presenterats vid ett flertal tillfällen för olika aktörer i Sverige och utomlands, från Finansdepartementet och OECD till Svenskt Näringsliv och ett antal företagsstyrelser. Daniel har även bju-

dots in till tv, radio och ett dussintal poddar för att tala om boken och dess betydelse för svensk samhällsekonomi och politikens inriktning.

Forskning 2024

Här presenteras ett urval av forskningsprojekt inom programmet **Skatter och samhälle**. Läs om övriga projekt på ifn.se.

Drivkrafter till arbete och generationsrättvisa i det svenska pensions-systemet

Pensionssystemet är av central betydelse för samhälls ekonomin och står för en stor del av hushållens sparande, inkomster och kapital. Detta projekt studerar hur pensionssystemet påverkar incitamenten till arbete och vilka samhällsekonomiska effekter det får, samt hur detta förändrats av pensionsreformen. Projektet undersöker också vilka generationer som är vinnare och förlorare i pensionssystemet.

Projektansvarig: Jacob Lundberg

Kapitalbeskattningens effekter

Skatter på kapital utgör ungefär en tiondel av de totala skatteintäkterna, men är trots det centrala för skattesystemet. De viktigaste kapitalskatterna är de som berör bolagsvinster, kapitalinkomster och fastigheter. Inom detta projekt studeras effekter av kapitalbeskattningens förändringar på ägarbeskattning och ägarstruktur, kapitalbildning samt balansen mellan arbets- och kapitalskatter gällande skatteplanering och arbetsutbud.

Projektansvarig: Daniel Waldenström

Det svenska skattesystemet i ett historiskt och entreprenöriellt perspektiv

Syftet med detta projekt är att beskriva och analysera det svenska skattesystemets utveckling från mitten av 1800-talet och fram till i dag. Det svenska skattesystemet består av många olika komponenter, såsom kapital-, arbets- och arvsskatter, som utvecklats på olika sätt och som förtjänar att studeras var för sig. I projektet kartläggs skattesystemets utformning och utveckling i ett långsiktigt perspektiv, dessutom analyseras skattesystemets funktion och hur detta påverkat ekonomin i allmänhet och näringslivets struktur, utveckling och organisering i synnerhet.

Projektansvarig: Mikael Stenkula

Forskningsproduktionen vid IFN 2024

IFN ÄR ETT forskningsinstitut med fokus på nationalekonomisk forskning av betydelse för svenskt näringsliv och svenskt samhälle. Det är av största vikt att denna forskning håller en hög vetenskaplig kvalitet, något som vi fortlöpande utvärderar och säkerställer.

Vetenskapligt arbete är en långsam process. Efter att ett intressant samhällsekonomiskt problem identifierats och hypoteser om möjliga orsaks-samband ställts, börjar ett mödosamt arbete med teoretisk analys, datainsamling och implementering av statistiska metoder. Forskningen presenteras på seminarier och konferenser för synpunkter och kommentarer, varefter ytterligare omarbetningar tar

vid. Till sist har forskarna fått fram ett genomarbetat utkast som de känner sig tillräckligt trygga med att göra allmänt tillgängligt genom att ge ut som ett working paper.

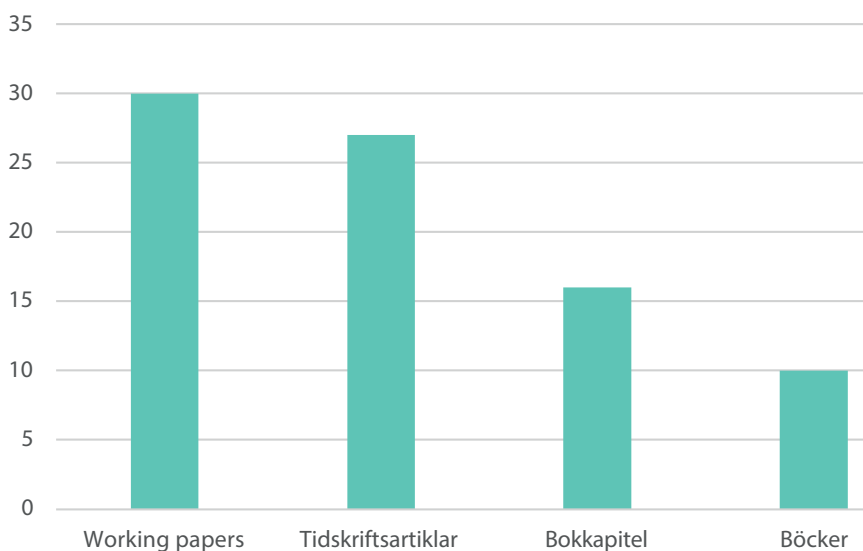
Under 2024 gav forskarna vid IFN ut 30 working papers, det vill säga ungefär ett working paper per ordinarie forskare (figur 1). Antalet är detsamma som för 2023 men antalet skrivna av IFN:s ordinarie forskare ökade från 22 till 28. Fler working papers publiceras på IFN än på andra svenska nationalekonomiska institutioner. Många institutioner ger inte heller ut egna working papers. Men av de som gör det så publicerade exempelvis Nationalekonomiska

institutionen vid Lunds universitet 10, Linnéuniversitetet 15, Umeå 11, Göteborg 11, Örebro 12 och Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) 23 working papers.

Ett working paper är endast ett första steg i en forskares publicering-sarbete. Efter att detta alster färdigställt brukar det skickas ut till lämplig tidskrift för sakkunniggranskning och eventuell publicering. Granskningen är rigorös för att säkerställa att det som publiceras i internationella vetenskapliga tidskrifter är resultat med hög trovärdighet. I många fall refuseras de inskickade manuskripten: vetenskapliga tidskrifter publicerar ofta färre än 10 procent av inskickade manuskript. Efter eventuella refuseringar revideras arbetet ytterligare och skickas till en ny tidskrift. Denna process kan fortgå i ett antal omgångar innan forskningen publiceras.

Under 2024 publicerade forskare vid IFN 27 artiklar i internationella vetenskapliga tidskrifter, ett något lägre antal än året innan. De publicerade artiklarna behandlade en stor bredd av frågeställningar såsom entreprenörskap och ekonomisk tillväxt, vindkraftsutbyggnad, flyktingars arbetskraftsdeltagande, AI och strukturvandlingar, kommersialisering av innovationer i småföretag, pensions-system, protektionism och mycket, mycket annat.

Figur 1 Publiceringar av IFN-forskare 2024.

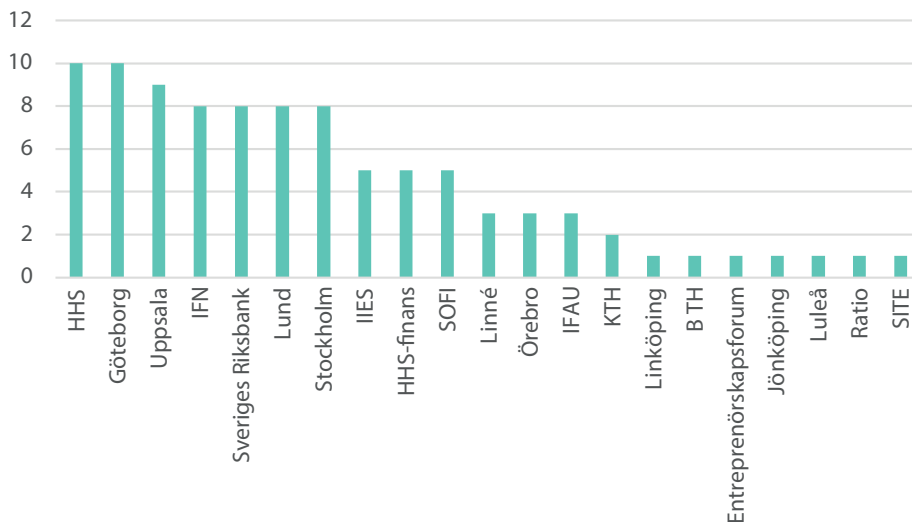

Den största förändringen i publiceringar jämfört med 2023 är den stora ökningen av bokkapitel och böcker. Mer specifikt publicerades 16 bokkapitel i vetenskapliga antologier. Detta kan jämföras med 5 bokkapitel året innan. Vidare publicerades 10 böcker jämfört med hälften så många året innan.

Det kvantitativa vetenskapliga avtrycket från IFN-forskare är sålunda stort. Att mäta forskningens kvalitet kan exempelvis göras genom antal citeringar, som fångar hur intressant vetenskapssamfundet finner en specifik artikel. Viktiga artiklar tenderar att få många citeringar. Under 2024 fick IFN:s 31 ordinarie forskare sammanlagt 2 460 citeringar enligt databasen Scopus.¹ Det ger ett medelvärde på 79 citeringar, en indikation på en relativt hög forskningskvalitet. Det kan här också noteras att professorerna på IFN är mer citerade än professorerna på de flesta andra national- och företagsekonomiska institutionerna i Sverige.²

Ett annat sätt att mäta forskningskvalitet ges av RePEc som rangordnar över 800 svenska nationalekonomiska forskare.³ Denna rangordning tar hänsyn till bland annat antalet publiceringar och citeringar. I figur 2 visas antal forskare från olika institutioner som är rankade topp-100 i Sverige. En första reflektion är att många institutioner har topprankade forskare: 21 institutioner har minst en forskare på

Figur 2 Antal forskare bland de 100 främsta enligt RePEc.

listan. Vidare ser vi att IFN befinner sig i toppen strax bakom en tätgrupp bestående av Handelshögskolan i Stockholm, Göteborg och Uppsala. Det kan här noteras att många av universitetsinstitutionerna har ungefär dubbelt så många forskare som IFN, vilket innebär att i relativa termer, med antalet topprankade forskare som andel av det totala antalet anställda forskare, är IFN:s prestation än bättre. Av IFN:s 31 ordinarie forskare är 8 (26 %) bland de 100 högst rankade.⁴

Sammantaget visar siffrorna ovan att IFN fortsätter att leverera forskning av hög kvalitet och behåller sin position som en av de ledande nationalekonomiska forskningsmiljöerna i

Sverige. Att bibehålla denna roll kommer att vara ett inspirerande arbete för IFN och dess samarbetspartners framöver.

Not: Siffrorna kommer från RePEc. HHS – Handelshögskolan i Stockholm, IIES – Institutet för internationell ekonomi vid Stockholms universitet, SOFI – Institutet för social forskning vid Stockholms universitet, IFAU – Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, KTH – Kungliga tekniska högskolan, BTH – Blekinge tekniska högskola, samt SITE – Östekonomiska Institutet vid Handelshögskolan i Stockholm.

¹ <https://www.elsevier.com/products/scopus>

² Alvesson, Mats och Sjöholm, Fredrik (2023), Ekonomiprofessorernas genomslag i vetenskap och forskningskommunikation, *Ekonomisk Debatt*, nr 4, s. 64–74.

³ <https://ideas.repec.org/top/top.sweden.html>

⁴ Två forskare vid IFN som är med bland de 100 högst rankade delar sin tid med en annan institution. De räknas därför som sammanlagt 1 person vid IFN och 1 person vid den andra institutionen. Liknande arrangemang förekommer vid andra institutioner, något som vi i möjligaste mån tagit hänsyn till.

Tredje uppgiften

IFN i media

För IFN är ett aktivt deltagande i samhällsdebatten en självklarhet. Året som gått bär syn för sägen och en mängd olika frågeställningar har behandlats av forskarna. Elmarknadsfrågor fortsätter att vara viktiga, men även skatter, industripolitik och geopolitik är ämnen där forskarna har bidragit till det offentliga samtalet.

Bild från TV4 Nyhetsmorgon den 17 november 2024.

DET ÄR ETT styvt arbete att hålla räkning på alla framträdanden av IFN-forskare i svensk media, under 2024 uppgick de till flera hundra. Våra forskare har deltagit som experter i såväl de stora nyhetsprogrammen på tv och radio som i den rikstäckande dagspressen och många lokala tidningar. Forskning och forskare från IFN omnämns vidare regelbundet på ett flertal ledarsidor.

IFN:s forskare har också varit aktiva, mycket aktiva, i samhällsdebatten. I fler än 50 debattartiklar har ämnen som skattereformer, EU:s framtid, pensionssystemet, industripolitik, artificiell intelligens, effektivisering av offentlig sektor, produktivitet, kärnkraftens finansiering, utbildningsfrågor och mycket annat avhandlats. De flesta av dessa artiklar har publicerats på de tre stora svenska debattsidorna i *Dagens Nyheter*, *Svenska Dagbladet* och *Dagens Industri*.

En forskare ska enligt högskolelagen kommunicera sin forskning och dela med sig av sina kunskaper även utanför akademien. Inom universitetsvärlden kallas detta för tredje uppgiften eller samverkansuppdraget och det är något IFN fäster stor vikt vid. Exempel på tredje uppgiften är att delta som expert i statliga utredningar, skriva populärvetenskapligt om sin forskning, författa rapporter för att sammanställa forskning, medverka vid seminarier och delta aktivt i media.

Policyseminarier

IFN arrangerar regelbundet policyseminarier där forskning vid IFN förs ut till en bredare publik och diskuteras av inbjudna experter. Till seminarierna inbjuds beslutsfattare i företag och organisationer, politiker och media. Seminarierna spelas in och kan i efterhand ses på ifn.se.

Missioner för tillväxt och innovation?

22 februari

IFN och Ratio arrangerade gemensamt ett policyseminarium 22 februari. På seminariet, som ägde rum hos Ratio, lanserades boken *Moonshots and the New Industrial Policy: Questioning the Mission Economy*. Författare är Magnus Henrekson, Christian Sandström och Mikael Stenkula.

Seminariet inleddes med att Magnus Henrekson, Christian Sandström och Mikael Stenkula presenterade sina forskningsresultat och gick igenom bokens upplägg. Förutom en kritisk diskussion kring så kallade missioner diskuterades alternativa angreppssätt.

Stefan Sagebro, expert inom industripolitik, konkurrens och statsstöd på Svenskt Näringsliv, och Douglas Thor, förbundsordförande Moderata Ungdomsförbundet, medverkade som kommentatorer och kompletterade analysen genom att delge sina erfarenheter utifrån ett företagar- respektive politikerperspektiv. Det välbesökta seminariet avslutades med frågor från publiken. Samtalet modererades av Charlotta Stern, vd Ratio.

I anslutning till boklanseringen publicerade författarna en debattartikel i *Dagens Industri*.

Mikael Stenkula, Magnus Henrekson och Christian Sandström.

Är marknadsekonomin kulturellt skadlig?

7 mars

I mars 2024 arrangerade IFN ett policyseminarium med titeln "Är marknadsekonomin kulturellt skadlig?". På seminariet presenterades två studier från forskningsprojektet "Tillitens kulturer och frihetens institutioner", finansierat av John Templeton Foundation. Studierna har genomförts och presenterades av Niclas Berggren, docent

i nationalekonomi, vid IFN och Christian Bjørnskov, professor i nationalekonomi vid Aarhus Universitet och affilierad till IFN.

Christian Bjørnskov började med att sammanfatta studien "Undertrycker globaliseringen social tillit?",

Karin Edmark, Niclas Berggren, Ulrica Schenström och Karin Svanberg-Sjövall. Digitalt deltog Christian Bjørnskov och Johanna Möllerström.

varefter Niclas Berggren presenterade studien ”Missgynnar kapitalismen kvinnor? Bevis från livstillfredsställelse”. Den första studien finner, i motsats till vad många kritiker av globaliseringen har hävdat, att internationell öppenhet inte undergräver den sociala sammanhållningen och tilliten. Om något finns det ett litet positivt samband, vilket tyder på att regler som tillåter kontakt och utbyte över gränserna i allmänhet är kulturellt fördelaktiga.

Den andra studien använder ett index över ekonomisk frihet för att undersöka påståenden från vissa feministiska forskare om att kapitalismen är skadlig för kvinnor.

Genom att koppla ekonomisk frihet till livstillfredsställelse finner studien att ekonomisk frihet alltid är positiv för livstillfredsställelse, och minst lika mycket för kvinnor som för män. Sammanfattningsvis ger resultaten inte stöd för påståendet att marknadsekonomi är skadlig för viktiga kulturella värden.

Kommentarer följde från en framstående panel med Johanna Möllerström, professor i nationalekonomi vid George Mason University och affilierad forskare vid IFN, Ulrica Schenström, vd för Fores, och Karin Svanborg-Sjövall, statssekreterare vid Kulturdepartementet.

Hur påverkas näringslivet av generativ AI?

23 april

I takt med att världen omfamnar automatisering och digitalisering står vi inför en ny era med generativ AI – en teknik som utmanar våra traditionella synsätt på arbete, innovation och samhällsutveckling. Det finns en enorm potential vad gäller produktivetsvinster bara av att utnyttja de teknologier vi har redan i dag, menade Malin Gardberg, forskare hos IFN och ansvarig forskare för policyseminariet.

Morgonen inleddes med några ord från Joacim Tåg, programchef för forskningsprogrammet Företagens konkurrenskraft. Därefter presenterade Malin Gardberg sin senaste forskning kring generativ AI och dess påverkan på det svenska näringslivet som hon genomfört tillsammans med Fredrik Heyman, Martin Olsson samt ovan nämnda Joacim Tåg. AI kan kort definieras som ett system vilket kan utföra uppgifter som tidigare krävt mänsklig intelligens. Med generativ AI syftar man specifikt på AI-system som skapar innehåll som texter, bilder, videor etcetera genom att lära sig från stora datamängder.

Malin inledde med att tala om anställdas och företags exponering för generativ AI. Exponering i det här fallet syftar på möjlig påverkan och behöver inte nödvändigtvis vara någonting negativt.

Forskarna visar i sin studie att omkring 60 procent av alla yrken i Sverige i dag är måttligt till mycket högt exponerade för generativ AI. Särskilt exponerade är högutbildade, en stor skillnad för tidigare automatiseringsteknologier såsom robotisering som främst påverkat de med lägre utbildningsnivå. Generellt riskerar kvinnor att påverkas mer än män. Detta eftersom många yrken som en stor andel högutbildade kvinnor jobbar i är högre exponerade för generativ AI. Slutligen är höginkomsttagare mer exponerade, trots kontroller för ovan nämnda utbildning och kön samt ålder och region.

Ett liknande mönster går att se hos de svenska företagen. Omkring 55 procent av företagen är medel till starkt exponerade för AI, och större företag och företag med en högre produktivitet är särskilt påverkade. Här finns det skäl att vara uppmärksam, menade Malin. Den sedan tidigare växande produktivitetsskilen mellan mindre och mer produktiva företag i Sverige kan vidgas ytterligare när effektiva företag drar nytta av generativ AI för att förbättra sin produktivitet. Vilka konsekvenser kommer detta att få för marknadsandelar och konkurrensen på marknaden? Malin rundade av avsnittet om företag och deras exponering med en genomgång av de branscher som är särskilt påverkade: utbildning, ekonomi, juridik och vetenskap samt ICT och media sticker ut.

Slutligen presenterade Malin sin forskning om jobbskapande och AI, där det inte enbart är generativ AI som beaktas. Genom att titta på statistik över jobbannonser från Arbetsförmedlingen har Malin med medforskare kunnat utröna en brant ökning i efterfrågan på AI-färdigheter under den senare hälften av 2010-talet. Företag med hög produktivitet, större företag samt företag med högre humankapital ligger i framkant när det gäller investeringar i AI-kompetens.

Efter Malins presentation ledde moderatorn Åsa Julin ett mycket intressant panelsamtal. Deltagare var förutom Malin Gardberg Malin Appelgren, Director på Paues Åberg, Sara Övrebys, samhällspolitisk chef på Google, Mats Snäll, senior rådgivare på Digg – Myndigheten för digital förvaltning, samt Richard Lautmann, medgrundare av och CFO på Random Forest. Huvudfokus under samtalet låg på hur vår framtid kommer att påverkas av de senaste framstegen

inom AI och gav upphov till många viktiga diskussioner. De goda förutsättningar Sverige besitter att använda sig av AI på grund av vår utbredda digitalisering lyftes särskilt fram av Richard Lautmann. Trots detta ligger vi efter i jämförelse med EU-genomsnittet när det gäller användandet av AI och vi har i dagsläget färre planer på att investera i AI än våra grannländer, säger Sara Övrebys. Ett ökat användande kokar ner till en beteendeförändring, och man måste våga testa sig fram, menar Malin Appelgren. Mats Snäll talade om vikten, även för näringslivet, av att få med den offentliga förvaltningen i utvecklingen. Där ser vi redan nu att utvecklingen går långsammare än i andra sektorer.

Samtalet följdes av en stund då publiken fick ställa frågor till panelen och Malin innan Joacim knöt ihop seminariet med några avslutande kommentarer. Allt som allt en förmiddag med insiktsfulla fakta och reflektioner kring AI:s påverkan på näringslivet och samhället i stort.

Malin Gardberg, Malin Appelgren, Richard Lautmann, Sara Övrebys och Mats Snäll.

Externa aktiviteter

IFN är en källa till kunskap som är relevant för samhället och näringslivet. Institutets forskare medverkar regelbundet som föreläsare och deltagare i olika sammanhang där beslutsfattare, rådgivare och opinionsbildare möts. Nedan finns ett urval av forskarnas externa engagemang under 2023.

Europaperspektiv 2024: The Depth and Size of the EU in a Time of War

På ett seminarium i Bryssel den 14 november lanserades boken *Europaperspektiv 2024: The Depth and Size of the EU in a Time of War*. Inledningstalare var Stefan Olsson, biträdande generaldirektör på DG Employment, EU-kommissionen, samt Karin Eckerdal, biträdande ambassadör för Sveriges ständiga representation vid EU. Lars Oxelheim, en av redaktörerna för bokserien *Europaperspektiv* samt SNEE (Svenska nätverket för Europaforskning i ekonomi, och IFN, presenterade boken.

Pluskommissionens första rapport. På ett seminarium den 17 oktober som arrangerades av Pluskommissionen och Skandia presenterade Per Skedinger sin rapport "Fler seniorer på arbetsmarknaden – ett plus för Sverige?". Förutom Per Skedinger medverkade Mattias Munter, Skandia (skymd), John Mellkvist, Pluskommissionen, Anna Tenje, äldre- och socialförsäkringsminister. Mats Bergstrand, Kreab, var moderator. Seminariet filmades av SVT Forum.

Får kunskapssamhället F i betyg?

Den 7 november deltog Magnus Henrekson i ett av Almega Utbildning arrangerat seminarium där han berättade om sina slutsatser i betygsutredningen. I den efterföljande diskussionen medverkade Dilsa Demirbag-Sten, Berättarministeriet, och Lars Trägårdh, Uppsala universitet. Moderator var Aaron Israelson, Almega Utbildning.

Möte om forskningsprogrammet Skatter och samhälle hos Prins Daniel. Daniel Waldenström, chef för IFN:s forskningsprogram Skatter och samhälle, presenterade forskningen för H.K.H. Prins Daniel på ett möte på Stockholms slott.

Lars Calmfors medverkade vid det nordiska finansministermötet. Vid det nordiska finansministermötet i Stockholm den 3–4 juni medverkade Lars Calmfors med ett föredrag om ekonomisk krishantering och finanspolitiska utmaningar i de nordiska länderna.

Rapport om skatter och tillväxt. På ett seminarium hos Svenskt Näringsliv den 21 maj presenterade Jacob Lundberg rapporten "Skatterna och tillväxten". I rapporten skriver Jacob Lundberg om modern tillväxtteori och skatteteori som analyserar svenska skatter ur det perspektivet.

Framtidens arbetsliv – gör AI-transformationen oss till kentaureer nu? "Designa ditt arbetsliv" var temat på Akaviadagen den 15 oktober. En av deltagarna var Malin Gardberg, forskare på IFN, som deltog i en paneldiskussion kring "Framtidens arbetsliv – gör AI-transformationen oss till kentaureer nu?".

Marknad skapar lycka. Den 19 juni deltog Niclas Berggren i ett samtal hos Timbro med anledning av att rapporten "Marknad skapar lycka", författad av Rutger Brattström, lanserades. Förutom Niclas Berggren och Rutger Brattström medverkade Catarina Kärkkäinen, Karin Pettersson och Johan Norberg.

Andreas Bergh får Utmärkelsen till mänsklig blomstring 2024. Andreas Bergh, välfärdsforskare på IFN tilldelas Utmärkelsen till mänsklig blomstring till Nils Karlsons ära. Han får det för sin unika kombination av genuint relevant samhällsvetenskaplig forskning, med verksamhet inom breda samhällsfält (såväl politiken som civilsamhället) och hans osedvanligt starka engagemang för att förbättra samhällsdebatten i viktiga frågor. Priset delas ut av Ratio.

Fredrik Sjöholm deltog i Asian Economic Panels konferens. Fredrik Sjöholm deltog i Asian Economic Panel i Seoul den 19–20 mars. Konferensen syftar till att diskutera aktuella frågor av vikt för Asiens ekonomiska utveckling.

What is the true cost of regulation – time for re-regulation? Den 20 mars medverkade Lars Oxelheim i ett seminarium arrangerat av Nordic Finance and the Good Society. Seminariet ägde rum på Copenhagen Business School, Danmark.

Föredrag för Stockholm Zontaklubb VI. Det är väl belagt att kvinnor i genomsnitt vet mindre än män om ekonomi. Det har stor betydelse för jämställdheten mellan könen. Per Skedinger, forskare vid Institutet för Näringslivsforskning (IFN), höll den 13 mars ett anförande på detta tema för Stockholm Zontaklubb VI.

SNS Konjunkturrådsrapport 2024: Näringslivets produktivitetsutveckling. På ett seminarium på SNS den 18 januari presenterade Lars Persson, Karin Edmark, Pehr-Johan Norbäck och Erik Prawitz 2024 års Konjunkturrådsrapport. Samtliga fyra forskare som utgör SNS Konjunkturråd 2024 är verksamma på IFN.

Sveriges energisystem – inriktningen framåt. Den 25 mars arrangerade SNS ett avslutningsseminarium för projektet Framtidens energisystem. Från IFN har forskarna Pär Holmberg, Erik Lundin och Thomas Tangerås medverkat i projektet.

Föredrag om deglobalisering i Värnamo. I februari deltog Fredrik Sjöholm i ett frukostmöte som arrangerades av Värnamo Näringsliv, Värnamo Företagarförening & Företagarna. Fredrik talade på temat deglobalisering.

Almedalen 2024

FLERA AV IFN:S forskare medverkade i seminarier under Almedalsveckan 2024:

25 juni

Lars Calmfors och Daniel Waldenström medverkade i ett seminarium om "Sveriges ekonomiska och militära stöd till Ukraina". Arrangör var Ukrainska Hubben.

Lars Persson medverkade i Moderaternas seminarium "Efter inflationsbekämpningen – hur bygger vi Sverige rikare och tryggare?".

26 juni

Lars Calmfors medverkade i Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) välfärdspolitiska seminarium "Förslag för en ny finansiering av välfärden".

Lars Calmfors medverkade i Gröna Studenters panelsamtal "Hur ska Sveriges ekonomi styras?".

Lars Persson medverkade i Entreprenörskapsforums seminarium "AI och arbetsmarknaden efter hypen, vad kostar en produktiv kentaur?".

27 juni

Gabriel Heller Sahlgren medverkade i seminariet "Hur kan vi gemensamt lösa den svenska läskrisen?". Arrangör var Lexplore och Utfallsfonden.

Gabriel Heller Sahlgren medverkade i Expressens debatt "Var har gått snett i den svenska skolan?".

Daniel Waldenström medverkade i SPP Pension & Försäkrings seminarium "Vision för framtidens näringsliv och arbetsmarknad".

Daniel Waldenström medverkade i Företagarnas seminarium "Så kör vi produktiviteten i botten".

Charlotta Stern, Ann Öberg, Lars Persson, Ann-Therese Enarsson och Joakim Wernberg.

Styrelse och medarbetare

**STAFFAN
BOHMAN**

**Ordförande
sedan 2019**

Civilekonom.
Ledamot i Åke Wibergs Stiftelse samt ledamot i IVA:s avdelning IX (Ekonomi). Tidigare verksam som ordförande, styrelseledamot och vd för flera svenska och internationella företag.

**FREDRIK
SJÖHOLM**

Vd sedan 2020
Fil.dr och professor.

Ledamot Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA), avdelning IX (ekonomi), styrelseledamot European Institute of Japanese Studies vid Handelshögskolan i Stockholm och ledamot Utrikespolitiska samfundet. Medlem i East Asian Economic Association, Kungliga Humanistiska Vetenskapssamfundet i Lund samt SNS förtroenderåd.

**PÄR
BOMAN**

**Ledamot
sedan 2018**

Styrelseordförande Handelsbanken, SCA och Essity. Vice ordförande i Industrivärden samt styrelseledamot i Skanska.

**STIG
CLAESSON**

**Ledamot
sedan 2015**
Civilingenjör. Ägare Doxa Plast AB. Tidigare ordförande

för Jönköpings Handelskammare.

**CLAES
EKSTRÖM**

**Ledamot
sedan 2020**
Civilingenjör Chalmers, kandidatexamen

ekonomi samt juridikstudier vid Göteborgs universitet. Tidigare partner på Altor Equity Partners och Senior Director på McKinsey & Co. Styrelseordförande i Stockholms Stadsmission/Matmissionen, Kunskapsverket, Eidra, Werlabs, SMA och GTG. Styrelseledamot i Mondial.

**PETRA
HEDEGRAN**

**Ledamot
sedan 2023**
Chefsjurist och medlem i Investor AB:s lednings-

grupp, ansvarig för Legal, Bolagsstyrning, Compliance samt investeringar i EQT. Styrelseledamot i Electrolux, SCGI (Swedish Corporate Governance Institute) samt Föreningen för God Sed på Värdepappersmarknaden. Ordförande i valberedningar för bl.a. Atlas Copco, SEB, Electrolux, Epiroc och Husqvarna.

**JAN-OLOF
JACKE**

**Ledamot
sedan 2018**
Civilekonom från Handelshögskolan i Göteborg. Vd för

Svenskt Näringsliv. Ordförande Alecta, Folk och Försvar samt Svenska Mässan. Styrelseledamot ICC Sverige och SACCNY (Svensk-amerikanska Handelskammaren, New York) samt ledamot i IVA:s avdelning VI (Företagande och ledarskap).

LOUISE LINDH

**Ledamot
sedan 2020**
Civilekonom Handelshögskolan Stockholm. Styrelseordförande

i Fastighets AB L E Lundberg och J2L Holding AB, styrelseledamot i Handelsbanken, Holmen, Hufvudstaden och L E Lundbergföretagen.

**CECILIA
MALMSTRÖM**

**Ledamot
sedan 2022**
Fil.dr i statskunskap. F.d. ledamot i Europaparlamentet,

f.d. EU-minister, f.d. EU-kommissionär. Non Resident Senior Fellow PIIE (Peterson Institute for International Economics), senior rådgivare Covington och omvärldsanalytiker Lindholmen Science Park.

LEDNING

FREDRIK SJÖHOLM
Vd och professor

LARS PERSSON
Vice vd och professor

ADMINISTRATION

MARTA BENKESTOCK
Ekonomiansvarig

ELISABETH GUSTAFSSON
Vd-assistent

JÖRGEN NILSON
IT-ansvarig

MARIE TILERT
Serviceansvarig

FORSKARE

Här presenteras de forskare som var verksamma vid IFN under 2024. Därefter följer affilierade forskare. Samtliga har egna webbsidor på ifn.se med beskrivningar av projekt, senast publicerade studier med mera.

NICLAS BERGGREN

Docent i nationalekonomi och programchef.

🔍 Forskningsområden:

Diskriminering, institutionell ekonomi, integration, kulturekonomi, politisk ekonomi, politiskt beteende, public choice, sociala normer, tillit samt tolerans och religion.

ANDREAS BERGH

Docent i nationalekonomi.

🔍 Forskningsområden:

Beteendekonomi, ekonomisk tillväxt, globalisering, handelspolitik, institutionell ekonomi, korruption, offentlig ekonomi, politisk ekonomi, sociala normer, utbildning och välfärdsstat.

ELINA BRYNGEMARK

Fil.dr i nationalekonomi.

🔍 Forskningsområden:

Beteendekonomi, covid-19, pandemi och riskhantering.

LARS CALMFORS

Professor i nationalekonomi.

🔍 Forskningsområden:

Arbetsmarknad och makroekonomi.

MALIN GARDBERG

Ph.D. i nationalekonomi.

🔍 Forskningsområden:

Arbetsmarknad, digitalisering, finansiell utveckling, internationella investeringar, konsumtion, makroekonomi, teknisk förändring och utveckling.

HANS GRÖNQVIST

Professor i nationalekonomi.

🔍 Forskningsområden:

Arbetsmarknad, ekonomisk ojämlikhet, patent, segregering och strukturomvandlingar.

MAGNUS HENREKSON

Professor i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Arbetsmarknad, ekonomisk tillväxt, entreprenörskap, innovation, internationell ekonomi, offentlig ekonomi, skatter, teknisk förändring och utveckling samt utbildning.

FREDRIK HEYMAN

Docent i nationalekonomi och Senior Research Fellow.

Q Forskningsområden:

Arbetsmarknad, digitalisering, globalisering, internationell handel, internationella investeringar samt teknisk förändring och utveckling.

PÄR HOLMBERG

Docent i nationalekonomi, teknologie doktor i elkraftsteknik och Senior Research Fellow.

Q Forskningsområden:

Auktioner, elmarknad, energi och spelteori.

HENRIK HORN

Professor i internationell ekonomi.

Q Forskningsområden:

Biologisk mångfald, elmarknad, handelspolitik, industriell ekonomi, internationell handel, investeringsskyddsavtal och marknadsregleringar.

MARTIN LJUNGE

Docent i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Arbetsmarknad, beteendeekonomi, hälsoekonomi, institutionell ekonomi, integration, offentlig ekonomi, politisk ekonomi, skatter, sociala normer och välfärdsstat.

JACOB LUNDBERG

Fil.dr i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Offentlig ekonomi, skatter och välfärdsstat.

ERIK LUNDIN

Fil.dr i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Elmarknad, energi, industriell organisation, infrastruktur, konkurrenspolitik, marknadsregleringar, miljö, politisk ekonomi och privatiseringar.

GABRIELLA MASSENZ

Ph.D. i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Ekonomisk ojämlikhet, ekonomisk tillväxt, offentlig ekonomi och skatter.

ADRIAN MEHIC

Fil.dr i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Arbetsmarknad, diskriminering, ekonomisk politik, migration, miljö, politisk ekonomi, urban och regional ekonomi, utbildning och väljarbeteende.

PIA NILSSON**Docent i nationalekonomi.****Q Forskningsområden:**

Jordbruksekonomi, klimat, konkurrens- politik, miljö, teknisk förändring och utveckling, urban och regional ekonomi och utvecklingsekonomi.

THERESE NILSSON**Professor i nationalekonomi.****Q Forskningsområden:**

Ekonomisk historia, globalisering, hälsoekonomi, sociala normer och utbildning.

PEHR-JOHAN NORBÄCK**Docent i nationalekonomi och Senior Research Fellow.****Q Forskningsområden:**

Digitalisering, ekonomisk tillväxt, entreprenörskap, industriell ekonomi, internationell handel, internationella investeringar, riskkapital samt teknisk förändring och utveckling.

MARTIN OLSSON**Fil.dr i nationalekonomi.****Q Forskningsområden:**

Arbetsmarknad, arbetsrätt och privatiseringar.

MATILDA ORTH**Fil.dr i nationalekonomi.****Q Forskningsområden:**

Detaljhandel, digitalisering, industriell ekonomi, konkurrenspolitik, konsumtion, marknadsregleringar, service- näring samt teknisk förändring och utveckling.

LARS PERSSON**Professor i nationalekonomi, vice vd IFN och programchef.****Q Forskningsområden:**

Artificiell intelligens, digitalisering, ekonomisk tillväxt, entreprenörskap, industriell ekonomi, innovation, internationella investeringar, konkurrens- politik, riskkapital samt teknisk förändring och utveckling.

ERIK PRAWITZ**Fil.dr i nationalekonomi.****Q Forskningsområden:**

Ekonomisk historia, innovation, politisk ekonomi och utvecklingsekonomi.

FREDRIK SJÖHOLM**Professor i nationalekonomi, vd IFN.****Q Forskningsområden:**

Arbetsmarknad, globalisering, internationell ekonomi, internationell handel och utvecklingsekonomi.

PER SKEDINGER**Adjungerad professor och docent i nationalekonomi.****Q Forskningsområden:**

Arbetsmarknad, entreprenörskap, hälso- ekonomi, integration och minimilöner. ▶

MIKAEL STENKULA

Docent i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Entreprenörskap, penningpolitik och skatter.

MELINDA SUVEG

Fil.dr i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

FoU-politik, industriell ekonomi, industriell organisation, innovation, internationell ekonomi, internationell handel, makroekonomi och penningpolitik.

ROGER SVENSSON

Docent i nationalekonomi och Senior Research Fellow.

Q Forskningsområden:

Entreprenörskap, FoU-politik, immateriella rättigheter, penningpolitik och subventioner i näringslivet.

THOMAS TANGERÅS

Professor i nationalekonomi, Senior Research Fellow och programchef.

Q Forskningsområden:

Energi, hållbarhet och konkurrenspolitik.

BJÖRN TYREFORS

Professor i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Arbetsmarknad, diskriminering, ekonomisk historia, institutionell ekonomi, politisk ekonomi, utbildning och utvecklingsekonomi.

JOACIM TÅG

Professor i nationalekonomi och programchef.

Q Forskningsområden:

Arbetsmarknad, bolagsstyrning, ekonomisk tillväxt, entreprenörskap, familjeföretag, företagsfinansiering, organisation och verksamhetsledning, privatiseringar, riskkapital samt teknisk förändring och utveckling.

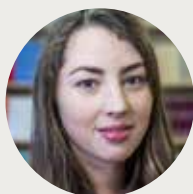
DANIEL WALDENSTRÖM

Professor i nationalekonomi och programchef.

Q Forskningsområden:

Arv och gåvor, ekonomisk ojämlikhet, finansiell utveckling och skatter.

DOKTORANDER

ALEXANDRA ALLARD

Doktorand i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Elmarknad, energi, hållbarhet och miljö.

MARCOS DEMETRY

Doktorand i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Arbetsmarknad, migration, segregation samt urban och regional ekonomi.

KAJSA GANHAMMAR

Doktorand i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Auktioner, elmarknad, energi, klimat och spelteori.

HENRIK HÄLLERFORS

Doktorand i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Arbetsmarknad, offentlig ekonomi, teknisk förändring och utveckling samt utbildning.

ELEANOR JOHANSSON

Doktorand i nationalekonomi

🔍 **Forskningsområden:**

Hållbarhet, innovation och jordbruks-ekonomi.

KRISTINA KARLSSON

Doktorand i nationalekonomi

🔍 **Forskningsområden:**

Ekonomisk ojämlikhet, hushållens ekonomi, offentlig ekonomi och skatter.

GABRIEL NILSEN

Doktorand i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Arbetsmarknad, ekonomisk ojämlikhet och utbildning.

FELICIA STOKKE

Doktorand i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Ekonomisk ojämlikhet, hushållens ekonomi, offentlig ekonomi och skatter.

NIKLAS WYKMAN

Doktorand i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Ekonomisk historia, ekonomisk tillväxt, entreprenörskap, familjeföretag och skatter.

GÄSTDOKTORAND

ERIK LUNDBERG

Doktorand i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Integration, migration, offentlig ekonomi och utbildning.

FORSKNINGSASSISTENTER

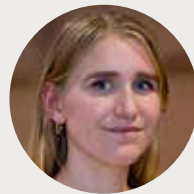
ELIAS ABRAHAMSSON

OLOF DE BLANCHE

FELIX ELLER

LOVISA GARBERG

SOFIA KASHAN
HOLMBERG

AFFILIERADE FORSKARE

MARTIN ANDERSSON

Professor i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Detaljhandel, ekonomisk tillväxt, entreprenörskap samt urban och regional ekonomi.

SPENCER BASTANI

Professor i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Arbetsmarknad, ekonomisk ojämlikhet, entreprenörskap, inkomstförsäkringar, konsumtion, metodfrågor, offentlig ekonomi, skattefinansierade tjänster, skatter, teknisk förändring och utveckling, urban och regional ekonomi, utbildning och välfärdsstat.

THOR BERGER

Fil.dr i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Digitalisering, ekonomisk historia, ekonomisk tillväxt, innovation, teknisk förändring och utveckling samt urban och regional ekonomi.

CHRISTIAN BJØRNSKOV

Professor i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Institutionell ekonomi och politiskt beteende.

DAVID CESARINI

Associate Professor i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Beteendeekonomi.

KARIN EDMARK

Docent i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområde:**

Utbildning.

HARALD EDQUIST
Docent i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Ekonomisk historia, hållbarhet, innovation, makroekonomi, teknisk förändring och utveckling samt telekom.

GISSUR Ó ERLINGSSON
Professor i statsvetenskap.

Q Forskningsområden:

Korruption, politisk ekonomi, politiskt beteende samt urban och regional ekonomi.

MARTIN FISCHER
Ph.D. i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Arbetsmarknad, ekonomisk historia, hälsoekonomi och utbildning.

WOLFGANG GICK
Professor i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Industriell ekonomi, kontraktsteori, marknadsregleringar och spelteori.

OLLE HAMMAR
Fil.dr i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Ekonomisk ojämlikhet, institutionell ekonomi, integration, migration, offentlig ekonomi, politisk ekonomi, skatter, sociala normer och utvecklingsekonomi.

MATS HAMMARSTEDT
Professor i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Arbetsmarknad, diskriminering, entreprenörskap, integration, segregering samt urban och regional ekonomi.

GABRIEL HELLER SAHLGREN
Ph.D. i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Hälsoekonomi, politisk ekonomi, skattefinansierade tjänster och utbildning.

PER HJERTSTRAND
Docent i ekonometri.

Q Forskningsområden:

Beteendekonomi, ekonometri och konsumtion.

JOAKIM JANSSON
Fil.dr i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Arbetsmarknad, artificiell intelligens, diskriminering, politisk ekonomi, sociala normer och utbildning.

Affilierade forskare

HENRIK JORDAHL

Professor i internationell ekonomi.

Q Forskningsområden:

Offentlig ekonomi, organisation och verksamhetsledning, politiskt beteende, privatiseringar, sjukvård, skattefinansierade tjänster, utbildning, välfärdsstat och äldreomsorg.

JENS JOSEPHSON

Professor i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Företagsfinansiering, industriell organisation, investment banking och spelteori.

MATTI KELOHARJU

Fil.dr i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Beteendekonomi, entreprenörskap, företagsfinansiering, hälsoekonomi samt organisation och verksamhetsledning.

DANIEL KNUTSSON

Fil.dr i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Arbetsmarknad, digitalisering, ekonometri, ekonomisk historia, hälsoekonomi, privatiseringar, sjukvård, utvecklingsekonomi och välfärdsstat.

SAMULI KNÜPFER

Professor i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Beteendekonomi, företagsfinansiering och hushållens ekonomi.

ANDERS KÄRNÄ

Docent i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Entreprenörskap, industriell ekonomi, politisk ekonomi och public choice.

FLORIN MAICAN

Docent i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Industriell organisation, internationella investeringar samt teknisk förändring och utveckling.

ALEXANDER MONTAG

Assistant Professor i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Entreprenörskap, företagsfinansiering och riskkapital.

JOHANNA MÖLLERSTRÖM

Professor i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Beteendekonomi och offentlig ekonomi.

LARS OXELHEIM

Professor i nationalekonomi.

🔍 Forskningsområden:

Bolagsstyrning, globalisering, internationell handel, internationella investeringar, internationellt företagande, penningpolitik, riskhantering och subventioner i näringslivet.

MARCO PAGANO

Professor i nationalekonomi.

🔍 Forskningsområden:

Arbetsmarknad och företagsfinansiering.

LOVISA PERSSON

Fil.dr i nationalekonomi.

🔍 Forskningsområden:

Digitalisering, offentlig ekonomi, politisk ekonomi, privatiseringar och skattefinansierade tjänster.

PETRA PERSSON

Assistant Professor i nationalekonomi.

🔍 Forskningsområden:

Arbetsmarknad, hushållens ekonomi, hälsoekonomi, offentlig ekonomi, sjukvård och välfärdsstat.

PER PETERSSON-LIDBOM

Professor i nationalekonomi.

🔍 Forskningsområden:

Ekonomisk historia, ekonomisk tillväxt, politisk ekonomi och utvecklingsökonomi.

PAULA ROTH

Fil.dr i nationalekonomi.

🔍 Forskningsområden:

Ekonomisk ojämlikhet, hushållens ekonomi, innovation och sociala normer.

ANNALISA SCOGNAMIGLIO

Associate Professor i nationalekonomi.

🔍 Forskningsområde:

Arbetsmarknad.

YVES ZENOU

Professor i nationalekonomi.

🔍 Forskningsområden:

Diskriminering, integration, kriminalitet, sociala normer samt urban och regional ekonomi.

THOMAS ÅSTEBRO

Professor i nationalekonomi.

🔍 Forskningsområden:

Entreprenörskap och innovation.

IFN:s sommarassistenter 2024

IFN HAR i år haft fyra sommarforskningsassistenter. Syftet med sommarassistenter är att de ska få en god inblick i hur det är att jobba med nationalekonomi och lära känna IFN som en möjlig framtida arbetsplats.

De som har jobbat på IFN i år är Leo Buzaglo Olofsgård, Stockholms universitet, Elin Solfeldt, Göteborgs universitet, Rebecka Thunman, Uppsala universitet, och David Wendle, Lunds universitet. Samtliga läser nationalekonomi på masternivå.

Innan de lämnade IFN för fortsatta studier passade vi på att ställa några frågor:

Varför har ni valt att studera nationalekonomi?

Leo: Jag har alltid haft ett stort intresse för samhällsfrågor, och det var under min första kurs i ekonomisk historia på universitetet som jag verkligen fick upp ögonen för nationalekonomi. Nationalekonomi fascinerar mig eftersom det erbjuder verktyg för att analysera och förstå komplexa samhällsproblem på ett systematiskt och kvantitativt sätt.

Elin: Jag funderade länge på vad jag ville arbeta med i framtiden och kom fram till att jag gärna ville kombinera samhällsfrågor och kvantitativa metoder på något sätt. Genom nationalekonomi får jag den kombinationen och kan på så vis ägna mig åt någonting som jag tycker är både roligt och viktigt.

Rebecka: Jag har valt att studera nationalekonomi eftersom det erbjuder en spännande blandning av

samhällsvetenskap, statistik och matematik, vilket verkligen tilltalar mig. Under mina första år på kandidatprogrammet i ekonomi vid Uppsala universitet fick jag prova både företagsekonomi och nationalekonomi och det dröjde inte länge innan jag insåg att nationalekonomin var inriktningen för mig.

David: Jag har alltid varit samhällsintresserad och under mitt första år på universitetet läste jag först statsvetenskap och sedan nationalekonomi. Då märkte jag att den nationalekonomiska metoden verkligen passade mig och sedan dess har valet känts ganska självklart.

Hur "hittade" ni IFN? Hade ni hört talas om IFN tidigare?

Leo: Jag hade hört om IFN och deras arbete sedan tidigare, särskilt genom kända ekonomer som Lars Calmfors och Daniel Waldenström i media. När jag såg en annons på Stockholms universitets studentforum, tog jag chansen direkt då jag visste att det skulle vara en värdefull erfarenhet.

Elin: Programkoordinatören på mitt universitet publicerade arbetsannonser på vår läroplattform och det var så jag hittade detta jobb. Jag hade hört talas om IFN genom media innan, men jag hade inte jättebra koll på exakt vad IFN arbetade med.

Rebecka: När det började bli dags att söka sommarjobb i våras så skickade studentföreningen för mastersstudenter i nationalekonomi vid Uppsala universitet ut ett nyhetsbrev om

aktuella sommarjobb och där fanns IFN med. Så då kollade jag upp mer kring vad IFN gjorde och insåg att det hade varit perfekt att få sommarjobba där eftersom det var så relaterat till min utbildning.

David: Eftersom min plan är att doktorera inom nationalekonomi gjorde jag lite research om vilka möjligheter det finns att testa på att forska och skaffa sig lite erfarenhet. Att jobba som forskningsassistent hos IFN dök då upp som ett alternativ. Dessutom har jag hört om IFN bland annat från professorer på universitetet som är knutna hit och från studenter som har jobbat här eller på liknande arbetsplatser.

Vilka arbetsuppgifter har ni haft?

Leo: Mina arbetsuppgifter har inkluderat omfattande datahantering, utförande av kalkyler och skapande av grafer. Dessutom har jag läst en kurs om elmarknader och fördjupat mig i vetenskapliga artiklar som en del av forskningsprocessen.

Elin: Jag har främst arbetat med att anpassa befintliga do-filer i Stata till ett nytt projekt. Det har till exempel handlat om att hitta, anpassa och byta ut data och kod för att sedan använda samma metod i detta nya projekt. Jag har även gjort lite mindre uppgifter i andra projekt, till exempel skapat figurer.

Rebecka: Jag har haft lite blandade uppgifter. Delvis så har jag samlat ihop litteraturoversikt och skrivit olika texter och delvis så har jag hanterat dataset i stata. Det har varit kul med olika arbetsuppgifter.

Nämn gärna några projekt:

Leo: Jag har huvudsakligen arbetat med SNS Konjunkturrådsrapport 2025 som IFN-forskarna Thomas Tangerås och Pär Holmberg tillsammans med Chloé Le Coq (University Paris Panthéon-Assas), ansvarar för. Det arbetet har gett mig insikter i energimarknader och policyutmaningar. I projektet har jag ansvarat för att producera figurer och dataunderlag till rapporten. Vi har tillsammans analyserat elmarknadsdata och jag har sammanställt underlag för de slutsatser som kan dras. Arbetet har inkluderat att skapa många figurer, viktade variabler och annan statistik. Vi har exempelvis undersökt kompensationsmodeller för olika kraftslag under olika marknadsdesigner och jämfört den förväntade marknadskompensationen med deras kostnader för att bedöma lönsamhet.

Elin: Projektet jag främst har arbetat med handlar om hur datorisering påverkar intergenerationell mobilitet, men jag har även hjälpt till lite med projekt som handlar om AI-investeringar samt riskkapital.

David: Jag har framför allt jobbat i ett projekt där vi undersöker företags investeringar i AI-kompetens och hur de påverkar olika utfall. Vi använder oss av jobbbannonser publicerade av Arbetsförmedlingen för att samla in data om vilka företag som efterfrågar AI-kompetens. Min uppgift har dels varit att uppdatera datan fram till och med 2023, dels att utforska datan genom deskriptiv analys och enklare regressionsanalyser. Utöver detta har jag hjälpt till lite med en kartläggning av hur utvecklingen av AI ser ut i Sverige generellt och jämfört med

resten av världen. Så jag har blivit en AI-expert med andra ord.

Hur upplever ni IFN och arbetet?

Leo: IFN är en mycket trivsamt arbetsplats med trevliga och hjälpsamma kollegor. Arbetsuppgifterna är både stimulerande och lärorika, vilket gör att jag känner att jag utvecklas varje dag. Det är verkligen en idealisk miljö för en nationalekonom.

Elin: IFN arbetar med många viktiga och relevanta frågor samt fokuse-

rar på kvalitet, vilket så klart är exakt det man vill göra som nationalekonom. Jag upplever även att man som assistent uppmanas att tänka själv och komma med egna tankar och idéer, vilket har en positiv effekt på både trivsel och lärande.

Rebecka: IFN har varit en väldigt trevlig arbetsplats under sommaren. Det har varit spännande att få jobba med forskare med så hög kompetens och dessutom har alla varit väldigt

Leo Buzaglo Olofsgård, David Wendle, Rebecka Thunman och Elin Solfeldt.

trevliga och hjälpsamma mot oss nya sommarassistenter. Jag tycker att det har varit väldigt nyttigt att få en inblick i hur det är att jobba med nationalekonomi och som forskare.

David: Det märks att folk är engagerade och jobbar med saker som de tycker är kul. Som forskningsassistent är det häftigt att få bidra till forskning på högsta nivå. Nackdelen som forskningsassistent är att man inte har samma frihet som forskarna att identifiera forskningsfrågor och tänka kreativt. Det blir naturligt så att arbetet framför allt går ut på att assistera andra, vilket är väldigt lärorikt men det roligaste med forskning tycker jag egentligen är att resonera sig fram till en frågeställning och i slutändan dra slutsatser.

Hur tycker ni att sommaren på IFN har varit?

Leo: Min sommar på IFN har varit mycket givande. Jag har lärt mig otroligt mycket och uppskattar verkligen möjligheten att få arbeta med sådana kvalificerade forskare.

Elin: Jag har haft en väldigt trevlig sommar! Det har både varit kul att få testa på rollen som forskningsassistent och att få en närmare inblick i hur forskare jobbar. Det har också varit kul att få vara del av lite olika projekt och få lite inspiration till kommande masteruppsats.

Rebecka: Sommaren på IFN har varit oerhört lärorik och inspirerande, så nu ser jag fram emot att få fortsätta utveckla mina kunskaper inom nationalekonomi under mitt sista år på mastersprogrammet.

David: Första veckan jag var här var de flesta forskarna fortfarande på plats och vi forskningsassistenter fick

vara med på de seminarier som IFN vanligtvis har två gånger i veckan. Den veckan var nog roligast eftersom det var så mycket på gång. Resterande veckor har pulsen inte varit lika hög utan man har i stället fått grota ner sig i sina arbetsuppgifter. Vi har varit ett tappert gäng forskningsassistenter som har hållit ställningarna på IFN under sommaren!

Har ni blivit avskräckta eller taggade för eventuellt fortsatta studier efter masterutbildningen?

Leo: Denna erfarenhet har ökat min entusiasm för fortsatta studier. Jag var redan besluten att fortsätta efter min masterutbildning, men nu känns det ännu mer konkret. Kollegorna på IFN har gett mig värdefulla tips och jag har fått en djupare inblick i forskningsvärlden genom att arbeta nära skickliga forskare och forskningsassistenter.

Elin: Jag överväger fortfarande att doktorera och känner mig inte avskräckt! Däremot kanske jag jobbar något år efter min master för att få lite bredare erfarenhet innan fortsatta studier.

Rebecka: Jag har absolut inte blivit avskräckt från fortsatta studier efter masterutbildningen. Men jag vill även undersöka andra karriärmöjligheter innan jag bestämmer mig för om jag vill fortsätta på doktorandprogrammet.

David: Det som kan avskräcka mig lite är hur svårt det är att göra bra forskning. Man ägnar hela utbildningen åt att lära sig vilka fallgror man ska akta sig för och hur ett skolboksexempel ser ut. Sedan kommer man ut i verkligheten och ofta får man nöja sig med data och metoder

som inte är perfekta. Men på det stora hela har tiden här på IFN varit inspirerande och jag är fortsatt taggad på att ta mig an en forskarutbildning.

Om ni kan tänka er en forskarkarriär, vad är ni intresserade av att forska om i framtiden?

Leo: Jag är särskilt intresserad av miljöekonomi, med fokus på hur man kan uppnå policyacceptans på ett hållbart och effektivt sätt. Detta område är avgörande för att kunna hantera dagens och framtidens miljöutmaningar.

Elin: Jag är intresserad av ganska mycket och tror att jag behöver få en djupare inblick i olika områden innan jag bestämmer mig. Hållbarhet är dock någonting jag alltid har varit intresserad av, men det går ju att kombinera med många saker.

Rebecka: Om jag skulle fortsätta med en forskarkarriär så skulle jag antagligen vilja inrikta mig på utvecklingsekonomi eller offentlig ekonomi, de ämnesområdena har hittills fångat mitt intresse mest.

David: Jag kan absolut tänka mig en forskarkarriär och jag är främst intresserad av mikroekonomi. Det finns många ämnen som jag tycker är intressanta men jag gillar att jobba med teori generellt. Jag hade gärna arbetat med teori som är direkt applicerbar på praktiska problem. Till exempel tror jag att det finns mycket att göra när det gäller att skapa rätt incitament för en grön omställning. Om inte gröna skatter är politiskt genomförbara behöver man hitta andra mer kreativa lösningar.

Gästforskare

I denna förteckning anges ett urval av gästforskare som under året besökt IFN för att presentera forskning och samarbeta med IFN-forskare. Därutöver har utländska gästforskare deltagit i workshops och vetenskapliga konferenser i IFN:s regi.

Panle Jia Barwick

Department of Economics at UW-Madison, USA

Paul Pelzl

Norwegian School of Economics (NHH), Bergen, Norge

Isaac Hacamo

Kelley School of Business Indiana University, USA

Andrew Philpott

University of Auckland, Nya Zeeland

Magnus Hjortfors-Irie

London School of Economics, Storbritannien

Merih Sevilir

European School of Management and Technology (ESMT), Berlin, Tyskland

Juanna Joensen

University of Chicago, USA

Sebastian Siegloch

University of Cologne, Tyskland

Tuomas Kosonen

VATT Institute for Economic Research, Helsingfors, Finland

Jacob Egholt Søggaard

University of Copenhagen, Danmark

Spyridon Lagaras

University of Pittsburgh, USA

Simon Toussaint

Utrecht School of Economics, Nederländerna

Chloé Le Coq

University Paris Panthéon-Assas, Frankrike

Daniel Karpati

Erasmus University Rotterdam, Nederländerna

Antti Kauhanen

ETLA Economic Research, Helsingfors, Finland

Johannes König

German Institute for Economic Research (DIW), Berlin, Tyskland

Ingar Kyrkjebø Haaland

Norwegian School of Economics (NHH), Bergen, Norge

Publikationer och akademiska seminarier

PUBLICERADE ARTIKLAR

Under denna rubrik finns artiklar som publicerats i refere-granskade vetenskapliga tidskrifter, populärvetenskapliga tidskrifter och rapporter. De anges i bokstavsordning efter den första författarens efternamn – på svenska och sedan på engelska. Därefter redovisas böcker och bokkapitel.

ARTIKLAR PÅ SVENSKA

Ahmed, Ali och **Mats Hammarstedt** (2024). "Diskrimineras barn med typ 1-diabetes inom skolan och idrotten? Resultat från två fältexperiment". *Ekonomisk Debatt* 52(6), 43–50.

Andersson, Martin, Nikolay Angelov, Sven-Olov Daunfeldt och **Johan Karlsson** (2024). "Betydelsen av unga företag för jobbtillväxten i Sverige". *Ekonomisk Debatt* 52(8), 29–40.

Bastani, Spencer och **Daniel Waldenström** (2024). "AI, ekonomin och skattepolitikens framtid". *Ekonomisk Debatt* 52(5), 19–31.

Bergh, Andreas (2024). "Underskottsmål och stabiliseringspolitik". *Ekonomisk Debatt* 52(3), 48–50.

Calmfors, Lars (2024). "Bör överskottsmålet ersättas av ett underskottsmål?". *Ekonomisk Debatt* 52(1), 23–37.

Gårdberg, Malin, Fredrik Heyman, Martin Olsson och **Joacim Tåg** (2024). "Exponering mot generativ AI i Sverige – en kartläggning". *Ekonomisk Debatt* 52(6), 17–32.

Henrekson, Magnus, Lars Jonung och **Mats Lundahl** (2024). "Bör alla nationalekonomer stöpas i samma topp fem-form?". *Ekonomisk Debatt* 52(6), 51–63.

Henrekson, Magnus, Christian Sandström och **Mikael Stenkula** (2024). "Sju lärdomar från missionsorienterad innovationspolitik". *Ekonomisk Debatt* 52(1), 51–60.

Henrekson, Magnus m.fl. (2024). "Entreprenörskapets psykologi – Global Award for Entrepreneurship Research 2024 till Robert A Baron och Michael Frese". *Ekonomisk Debatt* 52(6), 6–16.

ARTIKLAR PÅ ENGELSKA

Adermon, Adrian, Lisa Laun, Patrik Lind, Martin Olsson, Jan Sauermann och **Anna Sjögren** (2024). "Earnings Losses and the Role of the Welfare State During the COVID-19 Pandemic: Evidence from Sweden". *Review of Income and*

Wealth 70(4), 981–1010. doi.org/10.1111/roiw.12670

Andersson, Fredrik W., Henrik Jordahl och **Anders Kärnä** (2024). "Ballooning Bureaucracy? Stylized Facts of Growing Administration in Swedish Higher Educa-

tion". *Constitutional Political Economy* 35(2), 303–326. doi.org/10.1007/s10602-023-09408-x

Ardito, Lorenzo och **Roger Svensson** (2024). "Sourcing Applied and Basic Knowledge for Innovation and Commercialization Success".

- Journal of Technology Transfer* 49(3), 959–995. doi.org/10.1007/s10961-023-10011-3
- Bastani, Spencer** (kommande). "The Marginal Value of Public Funds: A Brief Guide and Application to Tax Policy". *International Tax and Public Finance*. doi.org/10.1007/s10797-024-09860-x
- Bastani, Spencer, Lisa Dickmanns, Thomas Giebe** och **Oliver Gürtler** (kommande). "Household Specialization and Competition for Promotion". *Review of Economics of the Household*. doi.org/10.1007/s11150-024-09706-9
- Berger, Thor** och **Erik Prawitz** (2024). "Collaboration and Connectivity: Historical Evidence from Patent Records". *Journal of Urban Economics* 139, 103629. doi.org/10.1016/j.jue.2023.103629
- Berger, Thor** och **Erik Prawitz** (2024). "Inventors among the 'Impoverished Sophisticate'". *Journal of Economic History* 84(4), 1175–1207. doi.org/10.1017/S0022050724000433
- Berggren, Niclas** och **Christian Bjørnskov** (2024). "Does Capitalism Disfavor Women? Evidence from Life Satisfaction". *Southern Economic Journal* 91(2), 436–464. doi.org/10.1002/soej.12691
- Berggren, Niclas** och **Christian Bjørnskov** (2024). "Economic Freedom and Academic Freedom across Nations". *Journal of Institutional Economics* 20, e26. doi.org/10.1017/S1744137424000158
- Berggren, Niclas** och **Christian Bjørnskov** (2024). "Institutions as Predictors of Government Discrimination". *Kyklos* 77(3), 642–663. doi.org/10.1111/kykl.12383
- Bergh, Andreas** och **Gissur Erlingsson** (2024). "Municipally Owned Corporations in Sweden: A Cautionary Tale". *Public Money & Management* 44(7), 586–593. doi.org/10.1080/09540962.2023.2270272
- Bjørnskov, Christian** (2024). "Economic Freedom and the Greenhouse Gas Kuznets Curve". *European Journal of Political Economy* 82, 102530.
- Bjørnskov, Christian** (2024). "The Political Economy of Academic Freedom". *Economists' Voice* 21(2), 311–326. doi.org/10.1515/ev-2024-0042
- Bjørnskov, Christian** (kommande). "What's Ideological about Limited Government?". *Economic Affairs*.
- Bjørnskov, Christian** och **Stefan Voigt** (kommande). "Much Ado about Nothing? Counterterrorist Legislation has Few Effects". *Eastern Economic Journal*. doi.org/10.1057/s41302-024-00279-0
- Braunerhjelm, Pontus** och **Roger Svensson** (2024). "Inventions, Commercialization Strategies and Knowledge Spillovers in SMEs". *Small Business Economics* 63(1), 275–297. doi.org/10.1007/s11187-023-00812-z
- Coraggio, Luca, Marco Pagano, Annalisa Scognamiglio** och **Joacim Tåg** (kommande). "JAJQ of All Trades: Job Mismatch, Firm Productivity and Managerial Quality". *Journal of Financial Economics*.
- Cruzatti, John, Christian Bjørnskov, Andrea Sáenz de Viteri** och **Christian Cruzatti** (2024). "Geography, Development, and Power: Parliament Leaders and Local Clientelism". *World Development* 182, 106706. doi.org/10.1016/j.worlddev.2024.106706
- Dahlström, Petter, Hans Löf, Fredrik Sjöholm** och **Andreas Stephan** (kommande). "Regionalization of a Global Challenge: The EU's Competitive Advantage in the 'Clean-Energy Arms Race'". *Annals of Regional Science*.
- van Dijk, Ingrid K., Therese Nilsson** och **Luciana Quaranta** (2024). "Disease Exposure in Infancy Affects Women's Reproductive Outcomes and Offspring Health in Southern Sweden 1905–2000". *Social Science & Medicine* 347, 116767. doi.org/10.1016/j.socscimed.2024.116767
- Edquist, Harald** (2024). "How Important is Mobile Broadband Latency for Total Factor Productivity Growth?". *Journal of Telecommunications and the Digital Economy* 12(1), 305–327. doi.org/10.18080/jtde.v12n1.824
- Edquist, Harald** och **Pernilla Bergmark** (2024). "How Is Mobile Broadband Intensity Affecting CO2 Emissions? – A Macro Analysis". *Telecommunications Policy* 48(2), 102668. doi.org/10.1016/j.telpol.2023.102668
- Ek, Simon, Mats Hammarstedt** och **Per Skedinger** (2024). "Low-Skilled Jobs, Language Proficiency and Job Opportunities for Refugees: An Experimental Study". *Scandinavian Journal of Economics* 126(2), 355–386. doi.org/10.1111/sjoe.12549
- Elert, Niklas** och **Magnus Henrekson** (kommande). "The Profit Motive in the Classroom — Friend or Foe?". *Journal of School Choice*. doi.org/10.1080/15582159.2024.2358603
- Grönqvist, Hans, Susan Niknami, Mårten Palme** och **Mikael Priks** (kommande). "The Intergenerational Effects of Parental Incarceration". *Economic Journal*.
- Hearn, Bruce, Lars Oxelheim** och **Trond Randøy** (kommande). "The Impact of Indigenous Culture and Business Group Affiliation on Corporate Governance of African Firms". *Corporate Governance: An International Review* 32(3), 449–473. doi.org/10.1111/corg.12547
- Heller Sahlgren, Gabriel** och **Henrik Jordahl** (2024). "Test Scores and Economic Growth: Update and Extension". *Applied Economics Letters* 31(11), 1024–1027. doi.org/10.1080/13504851.2023.2168604
- Henrekson, Magnus, Dan Johansson** och **Johan Karlsson** (2024). "To Be or Not to Be: The Entrepreneur in Neo-Schumpeterian Growth Theory". *Entrepreneurship Theory and Practice* 48(1), 104–140. doi.org/10.1177/10422587221141679
- Henrekson, Magnus, Christian Sandström** och **Mikael Stenkula** (2024). "Seven Reasons Why Mission-Oriented Innovation Policies Seldom Work in Practice". *Economic Affairs* 44(2), 354–362. doi.org/10.1111/ecaf.12654

- Horn, Henrik** (kommande). "Investment Treaty Reforms to Prevent Developing Country Regulatory Chill from Causing Global Warming". *Journal of International Trade and Economic Development*. doi.org/10.1080/09638199.2024.2376654
- Ichino, Andrea, Martin Olsson, Barbara Petrongolo** och **Peter Skogman Thoursie** (kommande). "Taxes, Childcare and Gender Identity Norms". *Journal of Labor Economics*. doi.org/10.1086/732773
- Keloharju, Matti, Samuli Knüpfer, Dagmar Müller** och **Joacim Tåg** (2024). "PhD Studies Hurt Mental Health, But Less than Previously Feared". *Research Policy* 53(8), 105078. doi.org/10.1016/j.respol.2024.105078
- Lundberg, Jacob** (2024). "Intergenerational Redistribution in a Pay-as-you-go Pension System". *Journal of the Economics of Ageing* 29, 100534. doi.org/10.1016/j.jeoa.2024.100534
- Lundin, Erik** (2024). "Wind Power and the Cost of Local Compensation Schemes: A Swedish Revenue Sharing Policy Simulation". *Energy Economics* 135, 107632. doi.org/10.1016/j.eneco.2024.107632
- Mehic, Adrian** (2024). "Peer Desirability and Academic Achievement". *Journal of Applied Econometrics* 39(4), 525–542. doi.org/10.1002/jae.3036
- Norbäck, Pehr-Johan, Lars Persson** och **Joacim Tåg** (kommande). "Risky Business: Venture Capital, Pivoting and Scaling". *Small Business Economics*. doi.org/10.1007/s11187-024-00944-w
- Norbäck, Pehr-Johan** och **Lars Persson** (2024). "Why Generative AI Can Make Creative Destruction More Creative But Less Destructive". *Small Business Economics* 63(1), 349–377. doi.org/10.1007/s11187-023-00829-4
- Olsson, Martin** och **Joacim Tåg** (kommande). "What is the Cost of Privatization for Workers?". *Journal of Finance*.
- Sjöholm, Fredrik** (2024). "Navigating the New Normal: The European Union's Changing Stance on Globalization in the Era of Trade Conflicts". *Asian Economic Papers* 23(1), 29–45. doi.org/10.1162/asep_a_00886
- Skjoldager Eskildsen, Lasse** och **Christian Bjørnskov** (kommande). "Do Blasphemy Restrictions Restrict Terrorism?". *Terrorism and Political Violence*. doi.org/10.1080/09546553.2024.2378446
- Skjoldager Eskildsen, Lasse** och **Christian Bjørnskov** (kommande). "Does the Electoral Process Cause Less Terrorism?". *Constitutional Political Economy*.
- Svensson, Roger** och **Andreas Westermark** (kommande). "The Economics of Small Change: Resolving Coinage Challenges in Medieval Europe". *Financial History Review*.
- Waldenström, Daniel** (2024). "Wealth and History: A Reappraisal". *Explorations in Economic History* 94, 101624. doi.org/10.1016/j.eeh.2024.101624

BOKKAPITEL

- Bakardjieva Engelbrekt, Antonina, Per Ekman, Anna Michalski** och **Lars Oxelheim** (2024). "Perspectives on the Significance of Borders in Europe: Past Challenges, Future Developments". I Antonina Bakardjieva Engelbrekt, Per Ekman, Anna Michalski och Lars Oxelheim (red.), *The Borders of the European Union in a Conflictual World* (1–21). Cham: Palgrave Macmillan.
- Bakardjieva Engelbrekt, Antonina, Per Ekman, Anna Michalski** och **Lars Oxelheim** (2024). "The EU's Internal and External Borders in a World Torn by Conflict". I Antonina Bakardjieva Engelbrekt, Per Ekman, Anna Michalski och Lars Oxelheim (red.), *The Borders of the European Union in a Conflictual World* (261–283). Cham: Palgrave Macmillan.
- Berggren, Niclas** (2024). "Introduction to the Handbook of Research on Economic Freedom". I Niclas Berggren (red.), *Handbook of Research on Economic Freedom* (1–14). Cheltenham: Edward Elgar Publishing.
- Berggren, Niclas, Henrik Jordahl** och **Panu Poutvaara** (kommande). "Beauty in Politics". I Christian Bjørnskov och Richard Jong-A-Pin (red.), *Encyclopedia of Public Choice*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing.
- Bergh, Andreas** och **Anders Kärnä** (2024). "Economic Freedom and Populism". I Niclas Berggren (red.), *Handbook of Research on Economic Freedom* (297–314). Cheltenham: Edward Elgar Publishing.
- Bjørnskov, Christian** (2024). "Economic Growth and the Size of Government: Do the Drivers Differ in Democracies vs. Authoritarian States?". I Juan Castaneda (red.), *Government and Economic Growth in the 21st Century: A Classical Liberal Response* (143–160). London: Routledge.
- Bjørnskov, Christian** (2024). "Economic Freedom and Human Rights: A Survey". I Niclas Berggren (red.), *Handbook of Research on Economic Freedom* (315–329). Cheltenham: Edward Elgar Publishing.
- Brea-Martinez, Gabriel, Finn Hedefalk** och **Therese Nilsson** (2024). "Income, Inequality, and Geography: Disparities in Age at Death". I Martin Dribe, Therese Nilsson och Anna Tegunimataka (red.), *Urban Lives: An Industrial City and Its People During the Twentieth Century* (307–338). New York: Oxford University Press.

- Brea-Martinez, Gabriel, Finn Hedefalk, Therese Nilsson och Vinicius de Souza Maia** (2024). "Social Class Segregation in Landskrona". I Martin Dribe, Therese Nilsson och Anna Tegunimatata (red.), *Urban Lives: An Industrial City and Its People During the Twentieth Century* (147–169). New York: Oxford University Press.
- Dribe, Martin, Therese Nilsson och Anna Tegunimatata** (2024). "The Industrial City and Its People: Summary and Conclusion". I Martin Dribe, Therese Nilsson och Anna Tegunimatata (red.), *Urban Lives: An Industrial City and Its People During the Twentieth Century* (339–352). New York: Oxford University Press.
- Dribe, Martin, Therese Nilsson och Anna Tegunimatata** (2024). "Urban Lives: A Micro-Level Approach to Economic and Demographic Change in the Twentieth Century". I Martin Dribe, Therese Nilsson och Anna Tegunimatata (red.), *Urban Lives: An Industrial City and Its People During the Twentieth Century* (1–25). New York: Oxford University Press.
- Ghauri, Pervez N., Lars Oxelheim och Trond Randøy** (2024). "The Changed Geopolitical Map: Implications for Business Policy in a Sustainable Finance Perspective". I Philippe Gugler och Ana Teresa Tavares-Lehmann (red.), *Handbook on International Business Policy* (170–189). Cheltenham: Edward Elgar Publishing.
- Henrekson, Magnus** (2024). "Utvärdering av de norrländska stålsatsningarna – sammanfattning och slutsatser". I Magnus Henrekson (red.), *De norrländska stålsatsningarna – frälsare eller gökunge?* (9–37). Stockholm: Samhällsförlaget.
- Henrekson, Magnus, Christian Sandström och Mikael Stenkula** (2024). "Learning from Overrated Mission-Oriented Innovation Policies: Seven Takeaways". I Magnus Henrekson, Christian Sandström och Mikael Stenkula (red.), *Moonshots and the New Industrial Policy* (235–255). Cham: Springer.
- Henrekson, Magnus, Christian Sandström och Mikael Stenkula** (2024). "Moonshots and the New Industrial Policy: Questioning the Mission Economy". I Magnus Henrekson, Christian Sandström och Mikael Stenkula (red.), *Moonshots and the New Industrial Policy* (3–28). Cham: Springer.
- Henrekson, Magnus och Mikael Stenkula** (2024). "Bottom-Up Policies Trump Top-Down Missions". I Magnus Henrekson, Christian Sandström och Mikael Stenkula (red.), *Moonshots and the New Industrial Policy* (309–331). Cham: Springer.
- Norbäck, Pehr-Johan** (2024). "Vad kan EU lära av Brexit?". I Björn Lundqvist, Anna Michalski och Lars Oxelheim (red.), *Europeiska unionens djup och storlek i en tid av ofred. Europaperspektiv 2024* (81–106). Stockholm: Santérus Förlag.
- Olsson, Martin och Joacim Tåg** (kommande). "From Wall Street to Work Floor: How Private Equity Buyouts Affect Workers". I Brian Broughman och Elisabeth de Fontenay (red.), *Research Handbook on the Structure of Private Equity and Venture Capital*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing.
- Sjöholm, Fredrik** (2024). "The Return of Borders in the World Economy: An EU-Perspective". I Antonina Bakardjieva Engelbrekt, Per Ekman, Anna Michalski och Lars Oxelheim (red.), *The Borders of the European Union in a Conflictual World* (49–72). Cham: Palgrave Macmillan.
- Skedinger, Per** (kommande). "The Economics behind the Directive on Adequate Minimum Wages in the EU: Why Differentiated Integration is a Better Option". I Anne Pintsch, Tor-Inge Harbo och Lars Oxelheim (red.), *Differentiated Integration in a Nordic Perspective*. London: Routledge.
- Sundén, David och Magnus Henrekson** (2024). "Kampen om svampen – utmaningarna för satsningarna på fossilfritt stål i Norrland och vägen framåt". I Magnus Henrekson (red.), *De norrländska stålsatsningarna – frälsare eller gökunge?* (39–58). Stockholm: Samhällsförlaget.
- Sundén, David och Magnus Henrekson** (2024). "The Sponge-Iron Battle: The Challenges for Fossil-Free Steel Initiatives in Norrland and the Way Forward". I Magnus Henrekson (red.), *De norrländska stålsatsningarna – frälsare eller gökunge?* (59–78). Stockholm: Samhällsförlaget.
- Svensson, Roger** (2024). "R&D Tax Incentives as an Alternative to Targeted R&D Subsidies". I Magnus Henrekson, Christian Sandström och Mikael Stenkula (red.), *Moonshots and the New Industrial Policy* (289–307). Cham: Springer.

BÖCKER

- Bakardjieva Engelbrekt, Antonina, Per Ekman, Anna Michalski och Lars Oxelheim** (red.) (2024). *The Borders of the European Union in a Conflictual World*. Cham: Palgrave Macmillan.
- Berggren, Niclas** (red.) (2024). *Handbook of Research on Economic Freedom*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing.
- Bergh, Andreas och Ola Skogäng** (2024). *Open Markets – How trade helps humans cooperate, create and destroy*. Idealistas förlag.
- Calmfors, Lars, Harry Flam, John Hassler och Per Krusell** (2024). *Makroekonomi* (andra upplagan). Stockholm: Liber.
- Carlson, Benny och Mats Lundahl** (2024). *Ett forskningsinstitut konsolideras – IUI från 1967 till 1972*. Stockholm: Ekerlids Förlag.

Dribe, Martin, Therese Nilsson och Anna Tegunimataka (red.) (2024). *Urban Lives: An Industrial City and Its People During the Twentieth Century*. New York: Oxford University Press.

Henrekson, Magnus (red.) (2024). *De norrländska stålsatsningarna – frälsare eller gökunge?* Stockholm: Samhällsförlaget.

Henrekson, Magnus, Christian Sandström och Mikael Stenkula (red.) (2024). *Moonshots and the New Industrial Policy – Questioning the Mission Economy*. Cham, CH: Springer.

Lundqvist, Björn, Anna Michalski och Lars Oxelheim (red.) (2024). *Europeiska unionens djup och storlek i en tid av ofred*.

Europaperspektiv 2024. Stockholm: Santérus Förlag.

Waldenström, Daniel (2024). *Richer and More Equal: A New History of Wealth in the West*. Cambridge: Polity.

Waldenström, Daniel (2024). *Superrika och jämlika: Hur kapital och ägande lyfter alla*. Stockholm: Mondial.

AVHANDLINGAR

Lark, Olga (2024). *Globalization, Gender Inequality, and Firm Innovation*. Doktorsavhandling i nationalekonomi. Lund: Ekonomihögskolan vid Lunds universitet.

WORKING PAPERS

1484. **Henrekson, Magnus, Christian Sandström och Mikael Stenkula**. "Moonshots and the New Industrial Policy: Questioning the Mission Economy".

1485. **Knutsson, Daniel och Björn Tyrefors**. "Labor Market Effects of a Youth Summer Employment Program in Sweden".

1486. **Berggren, Niclas och Christian Bjørnskov**. "Economic Freedom and Academic Freedom across Nations".

1487. **Aldén, Lina, Mats Hammarstedt och Per Skedinger**. "Self-Employment among In-Movers and Stayers in Rural Areas: Insights from Swedish Register and Survey Data".

1488. **Lundberg, Jacob**. "Intergenerational Redistribution in a Pay-as-you-go Pension System".

1489. **Elert, Niklas och Magnus Henrekson**. "Incentivizing Innovative Entrepreneurship in Quasi-

Markets: Theory and Evidence from Sweden's Schools and Nursing Homes".

1490. **Mehic, Adrian**. "Infrastructure Expansion, Tourism, and Electoral Outcomes".

1491. **Bergh, Andreas och Anders Kärnä**. "Populist Parties' Popularity Post Power".

1492. **Lundberg, Jacob**. "Top Income Taxation: Efficiency, Social Welfare and the Laffer Curve".

1493. **Engist, Oliver och Emil Bustos**. "Financial Constraints and Cash Holdings in Private Firms: Evidence from Discontinuous Credit Ratings".

1494. **Bustos, Emil**. "Collectively Bargained Wages and Female Earnings: Evidence from Swedish Local Governments".

1495. **Bustos, Emil**. "Partial Retirement and Labor Supply: Evidence from Swedish Collective Bargaining Agreements".

1496. **Horn, Henrik, Axel Lavenius och Mark Sanctuary**. "Investment Treaties and the Threat to Biodiversity".

1497. **Hammarstedt, Mats och Per Skedinger**. "Immigrant Self-employment in Turbulent Times: A Decade with Refugee Crisis and the COVID-19 Pandemic".

1498. **Bietenbeck, Jan, Natalie Irmert och Therese Nilsson**. "Individualism and Working from Home".

1499. **Bergh, Andreas, Christian Bjørnskov och Luděk Kouba**. "The Growth Consequences of Socialism".

1500. **Hellmann, Thomas, Alexander Montag och Joacim Tåg**. "Tolerating Losses for Growth: J-Curves in Venture Capital Investing".

1501. **Bastani, Spencer och Daniel Waldenström**. "AI, Automation, and Taxation". IFN

1502. **Davies, James B., Rodrigo Lluberas och Daniel Waldenström**. "Long-Term Trends in the Distribution of Wealth and Inheritance".

1503. **Massenz, Gabriella**. "Heterogeneity and Persistence in Tax Responsiveness: Evidence from Owner-Managed Companies".
1504. **Bergh, Andreas** och **Phillipp C. Wichardt**. "On Credibility and Causality in Economics: A Critical Appraisal".
1505. **Bergh, Andreas** och **Joakim Wernberg**. "Stress-Testing a Quasi-Market: Unintended Consequences of the Swedish School Voucher System".
1506. **Jansson, Joakim** och **Björn Tyrefors**. "The Effect of an Anonymous Grading Reform for Male and Female University Students".
1507. **Kärnä, Anders, Jaakko Meriläinen** och **John Norell**. "The Price of Exclusion: Coalition Formation in the Shadow of Rising Radical Right".
1508. **Grenet, Juliet, Hans Grönqvist** och **Susan Niknami**. "The Effects of Electronic Monitoring on Offenders and their Families".
1509. **Grönqvist, Hans, Susan Niknami, Mårten Palme** och **Mikael Priks**. "The Intergenerational Effects of Parental Incarceration".
1510. **Elinder, Mikael, Oscar Erixson** och **Olle Hammar**. "How Has the War in Ukraine Affected Russian Sentiments?".
1511. **Lundin, Erik** och **Jenny von Platten**. "The Socioeconomics of Wind Power Expansion: Evidence from Sweden".
1512. **Holmberg, Pär**. "The Inc-Dec Game and How to Mitigate It".
1513. **Mehic, Adrian**. "The Long-Term Effects of Early Sports Selection".

POPULÄRVETENSKAP OCH RECENSIONER

- Berggren, Niclas** (2024). "Politiken saknas i debatten om överskottsmålet". *Timbro*, 19 februari.
- Bergh, Andreas** (2024). "Vänstern banade väg för högerpopulismen". *Axess* 2024(2), 54–59.
- Bergh, Andreas** (2024). "Lärdomar 10 år efter Piketty-hysterin". *Timbro*, 13 maj.
- Bergh, Andreas** (2024). "EU gjorde internet sämre". *Liberal Debatt*, 16 augusti.
- Bergh, Andreas** (2024). "Blir världen fortfarande bättre?". *Svenska Dagbladet*, 31 augusti.
- Bergh, Andreas** (2024). "Vart är vi på väg? Trist jargong gör Anders Borg mindre njutbar". *Svenska Dagbladet*, 7 november.
- Calmfors, Lars** och **Per Skedinger** (2024). "Monopson på arbetsmarknaden – en kommentar". *Ekonomisk Debatt* 52(7), 69–71.
- Edmark, Karin** (2024). "Är etableringsjobben lösningen?". *Ekonomisk Debatt* 52(3), 3–5.
- Edmark, Karin** och **Lars Hultkrantz** (2024). "Afrika tar sats!". *Ekonomisk Debatt* 52(4), 3–5.
- Hammar, Olle** och **Erik Mohlin** (2024). "Vetenskapsrådet och nationalekonomerna". *Ekonomisk Debatt* 52(1), 79–85.
- Heller Sahlgren, Gabrel** (2024). "Reformer för att lösa "läskrisen"". *Timbro*, 15 juli.
- Henrekson, Magnus** (2024). "Hotet mot svenskan som akademiskt språk". *Kvartal*, 2 januari.
- Henrekson, Magnus** (2024). "Lär ut för livet". *Axess*, 7 oktober.
- Henrekson, Magnus** (2024). "Glädjebetyg och poängen med högskoleprovet". *Kvartal*, 30 november.
- Henrekson, Magnus** (2024). "Världen går inte under". *Axess*, 10 december.
- Henrekson, Magnus** och **Lars Hultkrantz** (2024). "Bristen på nationalekonomiska doktorer i Sverige: ett växande samhällsproblem". *Ekonomisk Debatt* 52(8), 46–51.
- Kärnä, Anders, Dagmar Müller, Pehr-Johan Norbäck, Martin Olsson** och **Lars Persson** (2024). "The Importance of Family Firms for Resilience and Transformation Capacity in the Swedish Business Sector". Stockholm: Institutet för Näringslivsforskning.
- Lundqvist, Björn, Anna Michalski** och **Lars Oxelheim** (2024). *The Depth and Size of the European Union in a Time of War*. Executive summary of *Europaperspektiv 2024*. Stockholm: Santérus Förlag.
- Mehic, Adrian** (2024). "Kan ekonomistudenter skilja mellan de och dem?". *Ekonomisk Debatt* 52(6), 74–78.
- Persson, Lovisa** (2024). "Postmodernism – vad är det?". *Ekonomisk Debatt* 52(4), 83–87.
- Persson, Lovisa** (2024). "Valsystem på agendan". *Ekonomisk Debatt* 52(6), 3–5.
- Roine, Jesper** och **Paula Roth** (2024). "Sprickor i världens mest jämlika land". *Akademikern*, 18 december.
- Sandström, Christian, Magnus Henrekson** och **Mikael Stenkula** (2024). "Industrial Policy Is Back – and It's a Gigantic Mistake". *Mises Institute*, 22 maj.

Sandström, Christian, Magnus Henrekson och **Mikael Stenkula** (2024). "Industrial Policy, Green Deals, and the Well-Paid New Public Intellectuals". *Mises Institute*, 26 augusti.

Sjöholm, Fredrik (2024). "Bo Södersten – debattören, akademikern och politikern". *Ekonomisk Debatt* 52(5), 89–91.

sorers genomslag i vetenskap och forskningskommunikation". *Ekonomisk Debatt* 52(2), 59–61.

Sjöholm, Fredrik och **Mats Alvesson** (2024). "Svar på kommentarer om ekonomiprofes-

Waldenström, Daniel (2024). "Därför är rikare länder jämlikare". *Kvartal*, 18 september.

RAPPORTER

Andersson, Martin, Nikolay Angelov, Sven-Olov Daunfeldt och **Johan Karlsson** (2024). "Betydelsen av unga och växande företag: En politik för ett mer dynamiskt näringsliv". Stockholm: Svenskt Näringsliv.

mot generativ AI i Sverige – en kartläggning". Stockholm: Institutet för Näringslivsforskning.

terna". Stockholm: Stockholms handelskammare.

Andersson, Martin, Johan P Larsson och **Özge Öner** (2024). "Goda grannar – en ESO-rapport om grannskapets betydelse för integrationen". Stockholm: Finansdepartementet.

Heller Sahlgren, Gabriel (2024). "Att mäta kunskaper och skapa information – en vägkarta för bättre uppföljning i skolsystemet". Stockholm: Näringslivets skolforum.

Persson, Lars, Karin Edmark, Pehr-Johan Norbäck och **Erik Prawitz** (2024). "Konjunkturrådets rapport 2024. Näringslivets produktivitetsutveckling". Stockholm: SNS.

Bergh, Andreas, Henrik Hällersfors, Joacim Tåg och **Thomas Åstebro** (2024). "Demokratisering och decentralisering av högskolan: En utvärdering av 1977 års svenska högskoleexpansion". Stockholm: SNS.

Heller Sahlgren, Gabriel (2024). "En elitutbildning för unga lärare? – lärdomar från Teach For America-modellen". Stockholm: Näringslivets skolforum.

Persson, Lars, Karin Edmark, Pehr-Johan Norbäck och **Erik Prawitz** (2024). "SNS Economic Policy Council Report 2024: Productivity Growth in the Swedish Business Sector". Stockholm: SNS.

Bergman, Lars, Peter Blomqvist, Niclas Damsgaard, Pär Holmberg och **Thomas Unger** (2024). "En frivillig marknad för effekt?". Stockholm: Energiforsk.

Heller Sahlgren, Gabriel (2024). "Vad kan vi lära av PISA 2022? Faktorer bakom svenska elevers resultat". Stockholm: Näringslivets skolforum.

Skedinger, Per (2024). "Fler seniorer på arbetsmarknaden – ett plus för Sverige?". Stockholm: Pluskommissionen.

Bergman, Lars m.fl. (2024). "Reformerad intäktsreglering". Stockholm: Energiforsk.

Heller Sahlgren, Gabriel och **Henrik Jordahl** (2024). "Förhastade förändringar. En granskning av sjukvårdspolitikens nya inriktning i Region Stockholm". Stockholm: Vårdföretagarna.

Svensson, Roger (2024). "Ekonomiska tillväxteffekter av Almis ägarkapital och lån". Stockholm: Almi.

Calmfors, Lars m.fl. (2024). "Economic Policy beyond the Pandemic in the Nordic Countries". Stockholm: Nordregio.

Holmberg, Pär (2024). "Den svenska elmarknaden". *Underlagsrapport till promemoria Fi 2023:F Finansiering och riskdelning vid investeringar i ny kärnkraft*. Stockholm: Finansdepartementet.

Elinder, Mikael, Oscar Erixon och **Olle Hammar** (2024). "War Policies and Migration Aspirations in Russia". Stockholm: Delegationen för migrationsstudier.

Holmberg, Pär (2024). "The Inc-Dec Game and How to Mitigate It". Stockholm: Energiforsk.

Forslund, Eva och **Magnus Henrekson** (2024). "Svenskan är ett verktyg – inte ett hinder". Rapport till Expertgruppen för Studier i Offentlig ekonomi 2024:2. *I Samhällets tjänst? En ESO-antologi om villkoren för forskning och samverkan*, 125–147.

Knutsson, Daniel och **Björn Tyrefors** (2024). "En utvärdering av Stockholms stads sommarjobbprogram för unga 2012–2018". Uppsala: IFAU.

Gardberg, Malin, Fredrik Heyman, Martin Olsson och **Joacim Tåg** (2024). "Exponering

Lindblad, Hans m.fl. (2024). "Goda möjligheter till ökat välbstånd". Stockholm: Finansdepartementet.

Lundberg, Jacob (2024). "Skatterna och tillväxten". Stockholm: Svenskt Näringsliv.

Lundberg, Jacob (2024). "Ägandet och skat-

DEBATTARTIKLAR

Nedan redovisas debattartiklar författade helt eller delvis av IFN-forskare. Artiklarna är främst publicerade i svensk dagspress.

- Ahlenius, Inga-Britt** m.fl. (2024). "Sverige måste öka stödet till Ukraina". *Aftonbladet*, 28 januari.
- Aldén, Lina, Mats Hammarstedt** och **Per Skedinger** (2024). "Samhällsservice avgörande för landsbygdens företagare". *Dagens Samhälle*, 13 juni.
- Aldén, Lina, Mats Hammarstedt** och **Per Skedinger** (2024). "Ny studie är högst relevant för den som vill förbättra möjligheterna för företagande i Kronobergs län". *Smålandsposten*, 5 juli.
- Alvesson, Mats** och **Fredrik Sjöholm** (2024). "Det offentliga måste få mer fokus på resultat". *Svenska Dagbladet*, 22 augusti.
- Berggren, Niclas** (2024). "Värnepligten har långt större omkostnader, end de flesta aner". *Politiken*, 16 mars.
- Berggren, Niclas** (2024). "Stå emot krav på bojkotter av Israel". *Göteborgs-Posten*, 5 september.
- Bergh, Andreas** (2024). "Informationsbrus försvårar granskning av korruption". *Dagens Nyheter*, 1 mars.
- Bergh, Andreas, Henrik Hällersfors, Joacim Tåg** och **Thomas Åstebro** (2024). "Regionala högskolor har fått fler att läsa vidare". *Dagens Samhälle*, 24 april.
- Bergman, Lars, Eirik S Amundsen, Erik Lundin, Nils Henrik Mørch von der Fehr** och **Kenth Skogsvik** (2024). "Så kan elnätsavgifterna hållas på en vettig nivå". *Dagens Nyheter*, 26 augusti.
- Blomgren, Jan** och **Magnus Henrekson** (2024). "400 miljarder i perspektiv". *Dagens Industri*, 21 augusti.
- Braunerhjelm, Pontus** och **Magnus Henrekson** (2024). "Sverige behöver en mer kreativ ekonomi". *Svenska Dagbladet*, 11 januari.
- Calmfors, Lars** (2024). "Starka skäl att se euroanslutning i nytt ljus". *Dagens Industri*, 13 maj.
- Calmfors, Lars** (2024). "Western countries can easily afford more support for Ukraine". *Financial Times*, 20 augusti.
- Ekman, Per, Björn Lundqvist, Anna Michalski** och **Lars Oxelheim** (2024). "EU står inför ett verkligt hot mot freden". *Dagens Industri*, 22 maj.
- Ekman, Per, Björn Lundqvist, Anna Michalski** och **Lars Oxelheim** (2024). "Låt inte enskilda länder lägga krokben för EU – inför majoritetsbeslut". *Hufvudstadsbladet*, 24 maj.
- Gardberg, Malin, Fredrik Heyman, Martin Olsson** och **Joacim Tåg** (2024). "Så riskerar AI att öka klyftorna i samhället". *Dagens Industri*, 6 september.
- Hagen, Johannes** och **Jacob Lundberg** (2024). "Ogenomtänkt pensionspolitik skapar generationskonflikt". *Dagens Industri*, 16 januari.
- Hammar, Olle** och **Erik Mohlin** (2024). "Missgynnar Vetenskapsrådet ekonomiämnen?". *Curie*, 12 november.
- Heller Sahlgren, Gabriel** (2024). "Finska skolan är nu ett varnande exempel". *Expressen*, 6 januari.
- Heller Sahlgren, Gabriel** (2024). "Slutreplik: Med den logiken har Uzbekistan bäst skola". *Expressen*, 10 januari.
- Heller Sahlgren, Gabriel** (2024). "Skyll inte på friskolorna när eleverna räknar fel". *Dagens Nyheter*, 20 mars.
- Heller Sahlgren, Gabriel** (2024). "Politikerna vilseleder – vår skola är världsbäst". *Expressen*, 10 december.
- Heller Sahlgren, Gabriel** och **Henrik Jordahl** (2024). "Hälsovådliga förändringar i Stockholms sjukvård". *Dagens Industri*, 22 april.
- Henrekson, Magnus** (2024). "Replik: Analytikerna eniga om att industrisatsningarna i norr kommer skapa problem". *Aktuell Hållbarhet*, 17 maj.
- Henrekson, Magnus** m.fl. (2024). "Entreprenörskap måste tränas – precis som allt annat". *Göteborgs-Posten*, 4 juni.
- Henrekson, Magnus** (2024). "Replik: Satsningarna framstår som allt annat än lovande". *Dagens Industri*, 3 juli.
- Henrekson, Magnus** (2024). "Sveriges åtaganden kräver inte Hybrit". *Svenska Dagbladet*, 25 augusti.
- Henrekson, Magnus** (2024). "Replik: Betyg handlar om ett rättvist urval". *Svenska Dagbladet*, 11 oktober.
- Henrekson, Magnus** (2024). "När gröna löften spricker står Sverige kvar med notan". *Dagens Nyheter*, 14 oktober.
- Henrekson, Magnus, Helen Karlsson** och **Bengt Ståhlbom** (2024). "Tillämpa försiktighetsprincipen även för vindkraft". *Göteborgs-Posten*, 16 februari.
- Henrekson, Magnus** och **Mats Nilsson** (2024). "Fossilfritt Sverige borde ha lagts ner". *Svenska Dagbladet*, 19 december.
- Henrekson, Magnus** och **Christian Sandström** (2024). "Är vätgas en ny grön bubbla?". *Svenska Dagbladet*, 15 mars.
- Henrekson, Magnus** och **Christian Sandström** (2024). "Anders Sundström förstärker bara likheterna med Stålverk 80". *Affärsvärlden*, 21 mars.
- Henrekson, Magnus, Christian Sandström** och **Mikael Stenkula** (2024). "Staten och kapitalets återkomst – det är ett gigantiskt misstag". *Dagens Industri*, 22 februari.

- Henrekson, Magnus** och **David Sundén** (2024). "Börsnotera LKAB!". *Dagens Industri*, 29 april.
- Henrekson, Magnus** och **David Sundén** (2024). "Det blir sannolikt aldrig lönsamt". *Dagens Industri*, 27 maj.
- Henrekson, Magnus** och **David Sundén** (2024). "Replik: Leverera med kvalitet, kostnadseffektivt och utan förseningar och fördröjningar". *Dagens Industri*, 11 juni.
- Henrekson, Magnus** och **Daniel Waldenström** (2024). "Landsflykt ett hot mot svensk tillväxt". *Svenska Dagbladet*, 8 april.
- Hyytinen, Ari** och **Joacim Tåg** (2024). "Suomalaisyritykset hyötyisivät yhteiseurooppalaisesta yhtiömuodosta". *Kauppalehti*, 16 december.
- Knutsson, Daniel** och **Björn Tyrefors** (2024). "Kommunens sommarjobb en nitlott för ungdomarna". *Dagens Nyheter*, 5 mars.
- Knutsson, Daniel** och **Björn Tyrefors** (2024). "Slutreplik: Stadens sommarjobb kan göra nytta – men inte för alla". *Dagens Nyheter*, 12 mars.
- Lanryd, Lovisa** och **Gabriel Heller Sahlgren** (2024). "Skolbibliotek är fel prioritering". *Svenska Dagbladet*, 15 juli.
- Lindblad, Hans** m.fl. (2024). "113 sätt att göra Sverige rikare och mer effektivt". *Dagens Nyheter*, 29 april.
- Ljunge, Martin** (2024). "Statlig AI-aktiefond kan ta smällen om jobben ryker". *Dagens Nyheter*, 20 juni.
- Lundberg, Jacob, Jonas Grafström** och **Fredrik Kopsch** (2024). "Stoppa miljardsubventioner till kärnkraft". *Svenska Dagbladet*, 3 december.
- Lundberg, Jacob, Jonas Grafström** och **Fredrik Kopsch** (2024). "Slutreplik: Skattebetalarna ska inte stå för notan". *Svenska Dagbladet*, 13 december.
- Lundin, Erik** (2024). "Öka den lokala acceptansen för vindkraft genom lagstadgad kompensation till närboende". *Dagens Industri*, 11 september.
- Nordström, Lars, Lennart Söder, Mikael Amelin, Cecilia Hermansson** och **Erik Lundin** (2024). "För dyrt och utan konsekvensanalys". *Dagens Industri*, 5 december.
- Oxelheim, Lars** (2024). "Geopolitisk osäkerhet kräver ny analys av Finlands självförsörjningsgrad". *Hufvudstadsbladet*, 21 mars.
- Oxelheim, Lars** (2024). "Geopolitisk turbulens kräver förnyad analys av lämplig svensk självförsörjningsgrad". *Dagens Industri*, 21 mars.
- Oxelheim, Lars** och **Trond Randøy** (2024). "Global uro kräve nye transport- og produksjonskæder". *Børsen*, 19 mars.
- Persson, Lars, Karin Edmark, Pehr-Johan Norbäck** och **Erik Prawitz** (2024). "Sverige måste stå emot ropen på handelshinder". *Dagens Nyheter*, 18 januari.
- Sjöholm, Fredrik** (2024). "Västvärlden förlorar på att försöka härma Kina". *Dagens Nyheter*, 3 februari.
- Sjöholm, Fredrik** (2024). "Rimligt att Sverige sa nej till euron då – men inte nu". *Dagens Nyheter*, 20 maj.
- Sjöholm, Fredrik** (2024). "Guldläge att styra in EU på rätt väg". *Svenska Dagbladet*, 18 november.
- Svensson, Roger** (2024). "Därför behövs offentlig finansiering till små och innovativa företag". *Jönköpings-Posten*, 7 december.
- Tåg, Joacim** (2024). "Förbättra villkoren för snabbväxande bolag i EU". *Dagens Industri*, 28 oktober.
- Waldenström, Daniel** (2024). "Varning för misstagen från 1980-talets sedelpresspolitik". *Dagens Nyheter*, 21 januari.
- Waldenström, Daniel** (2024). "Vetenskapsrådet borde ändra sitt betygssystem". *Curie*, 24 januari.
- Waldenström, Daniel** (2024). "Slutreplik: Bra att långtidsutredarna mildrar sin kritik av ramverket". *Dagens Nyheter*, 29 januari.
- Waldenström, Daniel** (2024). "Så blir vi rikare och minskar klyftorna". *Svenska Dagbladet*, 19 oktober.
- Waldenström, Daniel** och **Jacob Lundberg** (2024). "Så kan den statliga inkomstskatten avskaffas". *Dagens Nyheter*, 11 november.

Flera av våra forskare skriver även regelbundet krönikor och kolumner i tidningar som *Svenska Dagbladet*, *Dagens Nyheter* och *Børsen*. Dessa finns på ifn.se.

Tove Lifvendahl: Även äldre har rätt till kvinnofrid

Den svenska kvinnofriden har kommit långt. Men det är fortfarande många äldre kvinnor som inte har fått samma skydd som yngre kvinnor. Det är därför viktigt att vi arbetar för att även äldre kvinnor ska ha rätt till kvinnofrid.

Det är viktigt att vi arbetar för att även äldre kvinnor ska ha rätt till kvinnofrid. Det är därför viktigt att vi arbetar för att även äldre kvinnor ska ha rätt till kvinnofrid.

...och att äldre kvinnor ska ha rätt till kvinnofrid. Det är därför viktigt att vi arbetar för att även äldre kvinnor ska ha rätt till kvinnofrid.

Snart har varje gathörn kameror

Regjeringen vill snart ha kameror på varje gathörn i Sverige. Detta är en del av regeringens planer för att förbättra tryggheten i städerna.

Så här i Liberman kritiserar Konsumera artiklar på webben

Det är viktigt att konsumenterna får tillgång till information om varor och tjänster. Detta är en del av regeringens planer för att förbättra konsumentskyddet.

Fossilfritt Sverige borde ha lagts ner

Det är hög tid att skissa den svenska regerings snart utsläppsfria experiment med en ny form av renslingsplanering för grön omställning. Det skriver Magnus Henriksson och Mats Nilsson.

Magnus Henriksson och Mats Nilsson skriver i en artikel i Dagens Nyheter att den svenska regeringen borde lägga ner sin ambition att bli fossilfritt. De menar att detta är en utsläppsfria experiment med en ny form av renslingsplanering för grön omställning.

...och att den svenska regeringen borde lägga ner sin ambition att bli fossilfritt. De menar att detta är en utsläppsfria experiment med en ny form av renslingsplanering för grön omställning.

Därför behövs offentlig finans till små och innovativa företag

Små och innovativa företag är nyckeln till Sveriges framtida tillväxt. Det är därför viktigt att vi arbetar för att ge dessa företag tillgång till offentlig finans.

Stå upp för äganderätten och rätt till skogsägare

Äganderätten är en grundläggande rättighet som ska skyddas. Det är därför viktigt att vi arbetar för att stärka äganderätten och rätt till skogsägare.

”Förplanera beredskaperna skrivna in i lagstiftningens kommande utvärdering”

Regeringen ska utvärdera sina beredningar inför kommande lagstiftning. Detta är en del av regeringens planer för att förbättra lagstiftningen.

... kan bli det största kändet i svensk industrihistoria

L... kan bli det största kändet i svensk industrihistoria. Detta är en del av regeringens planer för att förbättra den svenska industrin.

Debatt

Guldgläde att styra in EU på rätt väg

Med tyskland och Frankrike som ledare för den europeiska unionen är det viktigt att vi arbetar för att styra in EU på rätt väg.

... och att vi arbetar för att styra in EU på rätt väg. Detta är en del av regeringens planer för att förbättra den europeiska unionen.

”Så kan den statliga inkomstskatten avskaffas”

Det är möjligt att avskaffa den statliga inkomstskatten. Detta är en del av regeringens planer för att förbättra den svenska ekonomin.

... och att det är möjligt att avskaffa den statliga inkomstskatten. Detta är en del av regeringens planer för att förbättra den svenska ekonomin.

IFN:S SEMINARIESERIE 2024

På IFN:s vetenskapliga seminarier presenterar inbjudna forskare aktuella arbeten. Den 11 april presenterade Juanna Joensen, University of Chicago, "Complementarities in High School and College Investments".

TISDAG 16 JANUARI

Magnus Hjortfors-Irie, London School of Economics, Storbritannien: "Job talk: Innovations in Entrepreneurial Finance and Top Wealth Inequality".

ONSDAG 17 JANUARI

Charlotte Lucke, Stockholms universitet: "Job talk: Incentivizing Secondary Work Beyond Full Time: Evidence from a Natural Experiment in Belgium".

FREDAG 19 JANUARI

Johan Ljungkvist, Handelshögskolan i Stockholm: "Job talk: Private Equity and Labor Regulations".

ONSDAG 24 JANUARI

Antti Kauhanen, ETLA Economic Research, Helsingfors, Finland: "Endogenous Career Mobility (of Women and Men) Within and Across Firms". Medförfattare: Jed DeVaro, Oliver Gürtler och Joseph Kuehn.

ONSDAG 31 JANUARI

Ingar Kyrkjebø Haaland, Norwegian School of Economics (NHH), Bergen, Norge: "Conducting Qualitative Interviews with AI".

ONSDAG 7 FEBRUARI

Erik Lindqvist, Stockholms universitet: "Careers of Extremely Intelligent Men". Medförfattare: Andrew Proctor och Jonas Vlachos.

ONSDAG 14 FEBRUARI

Eva Mörk, Uppsala universitet: "To Work or Not to Work? Effects of Temporary Public Employment on Future Employment and Benefits". Medförfattare: Lillit Ottosson och Ulrika Vikman.

ONSDAG 6 MARS

Johannes König, German Institute for Economic Research (DIW), Berlin, Tyskland: "The Scarring Effects of Firm Shut-downs". Medförfattare: Johannes Seebauer, Matteo Targa och Maximilian Longmuir.

ONSDAG 13 MARS

Isaac Hacamo, Kelley School of Business Indiana University, USA: "Talent Discriminating Female Entrepreneurs". Medförfattare: Zhongchen Hu.

ONSDAG 20 MARS

Jonas Grafström, Ratio och Luleå universitet: "The Rise and Fall of the Compilation Dissertation?". Medförfattare: Disa Roth.

ONSDAG 27 MARS

Jaakko Meriläinen, Handelshögskolan i Stockholm: "Personality Traits and Cognitive Ability in Political Selection". Medförfattare: Markus Jokela, Janne Tukiainen och Åsa von Schoultz.

TORSDAG 11 APRIL

Juanna Joensen, University of Chicago, USA: "Complementarities in High School and College Investments". Medförfattare: John Eric Humphries och Greg Veramendi.

ONSDAG 17 APRIL

Jacob Lundberg, IFN: "Top Income Taxation: Excess Burden, Social Welfare and the Laffer Curve".

ONSDAG 24 APRIL

Jessica Coria, Göteborgs universitet: "Vertical Integration in Tradable Green Certificate Markets". Medförfattare: Jurate Jaraite.

ONSDAG 15 MAJ

Talina Sondershaus, Lunds universitet: "The Effect of Asset Encumbrance on Bank Behavior: Evidence from the Introduction of Covered Bonds in Norway". Medförfattare: Jin Cao och Ragnar E. Juelsrud.

ONSDAG 22 MAJ

Adrian Mehic, IFN: "The Impact of Firm-Influenced Vocational Education on Youth Unemployment, Skills Mismatch, and Marriage Market Outcomes".

ONSDAG 29 MAJ

Panle Jia Barwick, Department of Economics at UW-Madison, USA: "Drive Down the Cost: Learning by Doing and Government Policy in the Global EV Battery Industry". Medförfattare: Hyuksoo Kwon, Shanjun Li och Nahim Zahur.

ONSDAG 5 JUNI

Lena Hensvik, Uppsala universitet: "Outside Job Opportunities and the Gender Gap in Pay".

ONSDAG 12 JUNI

Sebastian Sieglöch, University of Cologne, Tyskland: "Welfare Effects of Property Taxation". Medförfattare: Max Löffler.

ONSDAG 11 SEPTEMBER

Dan-Olof Rooth, SOFI, Stockholms universitet: "Work from Home and the Employment of Individuals with a Disability". Medförfattare: Nicholas Bloom och Gordon Dahl.

ONSDAG 18 SEPTEMBER

Spyridon Lagaras, University of Pittsburgh, USA: "Evolution of the Relationship between the Gig Economy and Entrepreneurship: The Heterogeneous Effects of Labor Market Disruptions".

ONSDAG 25 SEPTEMBER

Merih Sevilir, European School of Management and Technology (ESMT), Berlin, Tyskland: "Can Nonprofits Save Lives Under Financial Stress? Evidence from the Hospital Industry".

ONSDAG 2 OKTOBER

Adrian Mehic, IFN: "Consent-Based Rape Laws and Aggregate Fertility".

ONSDAG 9 OKTOBER

Ola Olsson, Göteborgs universitet: "Conditional Persistence? Historical Disease Exposure and Government Response to COVID-19". Medförfattare: Annika Lindskog.

ONSDAG 16 OKTOBER

Johanna Möllerström, George Mason University, Fairfax, USA, och IFN: "Fairness Preferences over Parental Wealth Transfer". Medförfattare: Puja Bhattacharya.

ONSDAG 6 NOVEMBER

Alvin Chen, Swedish House of Finance (SHoF), Handelshögskolan i Stockholm: "Encouraging Employee Engagement: The Role of Equity Pay".

ONSDAG 13 NOVEMBER

Johanna Wallenius, Handelshögskolan i Stockholm: "Social Security and Life Cycle Variation in the Cost of Job Loss". Medförfattare: Frank Leenders.

ONSDAG 20 NOVEMBER

Ferenc Szucs, Stockholms universitet: "Facing the Hard Truth: Evidence from Climate Change Ignorance".

ONSDAG 27 NOVEMBER

Tuomas Kosonen, VATT Institute for Economic Research, Helsingfors, Finland: "The Impact of Foreign Ownership on the Income Distribution at the Top". Medförfattare: David Autor, Matti Sarvimäki, Lauri Turkia och Tuomo Virkola.

ONSDAG 4 DECEMBER

Jonas Cederlöf, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk värdering (IFAU): "What Incentivizes the Long-Term Unemployed? Evidence From a Policy Discontinuity".

ONSDAG 11 DECEMBER

Jacob Egholt Søgaard, University of Copenhagen, Danmark: "Micro vs Macro Labor Supply Elasticities: The Role of Dynamic Returns to Effort". Medförfattare: Henrik Kleven, Claus Kreiner och Kristian Larsen.

BROWN BAG-SEMINARIER 2024

I denna seminarier serie presenteras arbeten på ett tidigare stadium jämfört med forskarseminarier, se föregående sidor.

MÅNDAG 29 JANUARI

Johan Orrenius, Handelshögskolan i Stockholm: "What is the Value of Attention? Supply and Demand Estimation of Attention in a Mobile Phone Setting".

MÅNDAG 12 FEBRUARI

Rasmus Fleischer, Stockholms universitet: "Kvalitetsvärderingar i KPI".

MÅNDAG 4 MARS

Erik Hegelund, Tillväxtanalys: "Indirect Effects of R&D Subsidies: The Role of Labour Mobility as a Source of Spillovers". Medförfattare: Abdulaziz Reshid och Peter Svensson.

MÅNDAG 11 MARS

Olle Hammar, Linnéuniversitetet och IFN: "How Has the War in Ukraine Affected Sentiments in Russia?". Medförfattare: Mikael Elinder och Oscar Erixson.

MÅNDAG 18 MARS

Erik Liss, Linköpings universitet: "Power Couple Households vs. Breadwinner Parents? The Impact of Rising Women's Earnings on Absolute Income Mobility".

MÅNDAG 15 APRIL

Roger Svensson, IFN: "Government Venture Capital and Loans".

MÅNDAG 22 APRIL

Hans Grönqvist, IFN: "How Early Career Choices Adjust to Economic Crises".

MÅNDAG 29 APRIL

Pär Holmberg, IFN: "The Inc-Dec Game".

MÅNDAG 20 MAJ

Hans Grönqvist, IFN: "Making Background Salient: The Effects of Open Access Criminal Databases on Offender Behavior".

MÅNDAG 10 JUNI

Joacim Tåg, IFN: "J-curves in Venture Capital Investing".

MÅNDAG 9 SEPTEMBER

Mattias Folkestad, IIES, Stockholms universitet: "Wind Power & Veto Power".

MÅNDAG 23 SEPTEMBER

Daniel Karpati, Erasmus University Rotterdam, Nederländerna: "Self-Employed Mothers: Child Penalties, Maternity Benefits, and Family Health". Medförfattare: Fabrizio Core.

MÅNDAG 7 OKTOBER

Daniel Waldenström, IFN: "Wealth Inequality in Sweden: Preliminary Results".

MÅNDAG 21 OKTOBER

Erik Engberg, Örebro universitet: "AI Unboxed".

MÅNDAG 4 NOVEMBER

Simon Toussaint, Utrecht School of Economics, Nederländerna: "Robust Estimation of Private Business Wealth".

MÅNDAG 18 NOVEMBER

Paul Pelzl, Norwegian School of Economics (NHH), Norge: "Local Booms and Innovation". Medförfattare: Federica Coelli.

TORS DAG 28 NOVEMBER

Gabriella Massenz, IFN: "Dividends in Private Firms". Medförfattare: Daniel Karpati.

Felicia Stokke, IFN: "Long-Term Effects of Growing Up with a Disabled Sibling".

Erik Lundberg, Uppsala universitet och gästdoktorand IFN: "Boosting Human Capital: Evidence from Swedish Reforms".

Fredrik Sjöholm, IFN: "Labour Market Immigration and Firm Performance".

På brown bag-seminarierna presenteras arbeten på ett tidigt stadium. Den 18 november presenterade Paul Peltz, Norwegian School of Economics (NHH), "Local Booms and Innovation".

Finansiering av forskningen

IFN finansieras av en rad stiftelser och organisationer – både privata och offentliga. Anslagsgivarna presenteras i bokstavsordning.

ALMEGA

CARL BENNET AB

ENERGIFORSK

ENERGIMYNDIGHETEN

ERICSSON AB

FAMILJEN KAMPRADS STIFTELSE

FORMAS

FORSKNINGSRÅDET FÖR HÄLSA,
ARBETSLIV OCH VÄLFÄRD (FORES)

INSTITUTET FÖR
ARBETSMARKNADS- OCH
UTBILDNINGSPOLITISK
UTVÄRDERING (IFAU)

JAN WALLANDERS OCH TOM
HEDELIUS STIFTELSE OCH
TORE BROWALDHS STIFTELSE

JOHAN OCH JAKOB
SÖDERBERGS STIFTELSE

KONKURRENSVERKET

LÄNSFÖRSÄKRINGSBOLAGENS
FORSKNINGSFOND

MARIANNE OCH MARCUS
WALLENBERGS STIFTELSE

NATIONAL SCIENCE FOUNDATION

NORDIC CAPITALS
UTBILDNINGSTIFTELSE

SILICON VALLEY COMMUNITY
FOUNDATION

STOCKHOLMS HANDELSKAMMARE

SVENSKT NÄRINGSLIV

SVEN SVENSSONS STIFTELSE
FÖR NUMISMATIK

TORSTEN SÖDERBERGS STIFTELSE

VETENSKAPSRÅDET

Institutet för Näringslivsforskning (IFN) bedriver forskning om ekonomiska och sociala frågor av betydelse för näringslivets utveckling. Denna forskning möjliggörs genom finansiering från en rad stiftelser och organisationer – både privata och offentliga. Vi är djupt tacksamma för detta stöd.

Vår forskning är opartisk och oberoende. Professionell integritet och objektivitet karaktäriserar all forskning och analys som bedrivs vid institutet.

Ingen forskningsfinansiering, varken personlig eller institutionell, accepteras för projekt med förutbestämda resultat eller partiska förhållningssätt.

Läs mer om finansärer och finansiering på ifn.se.

© INSTITUTET FÖR NÄRINGSLIVSFORSKNING

BOX 55665

102 15 STOCKHOLM

08-665 45 00

WWW.IFN.SE

INFO@IFN.SE

ISSN 1654-0824 (PRINT)

ISBN 978-91-7204-752-5, ISSN 2002-9241 (ONLINE)

TEXT INSTITUTET FÖR NÄRINGSLIVSFORSKNING

GRAFISK FORM IRONS DESIGN

SÄTTNING RPform

TRYCK POD STHLM 2025

FOTO AKAVIA, ALMEGA, NICLAS BERGGREN, OLOF DE BLANCHE, LEO BUZAGLO OLOFSGÅRD, FELIX ELLER, SARA FRIBERG/KUNGL. HOVSTATERNA, KARL GABOR, ELISABETH GUSTAFSSON, PERNILLA HEED/ENTREPRENÖRSKAPSFORUM, IUI:S HISTORISKA ARKIV, MONDIAL, JÖRGEN NILSON, RATIO, ALLAN SEPPA/SNS, STORY HOUSE EGMONT/DISNEY, SVENSKT NÄRINGSLIV, TIMBRO, TV4 NYHETSMORGON, VÄRNAMO NÄRINGSLIV.

2024

Året som gått på Institutet för Näringslivsforskning

IFN är ett oberoende och privat forskningsinstitut inom nationalekonomi. Institutets uppgift är att bedriva forskning av högsta internationella kvalitet på områden av central betydelse för svensk ekonomi och näringslivets utveckling.

IFN vill vara en källa till kunskap om näringslivets förutsättningar och utveckling för beslutsfattare, experter, rådgivare och journalister som arbetar med och intresserar sig för näringslivets villkor. Forskningen är opartisk och oberoende. Professionell integritet och objektivitet är riktlinjerna för all forskning och analys vid institutet.

Forskningen har under året bedrivits inom fem program: Företagens konkurrenskraft, Entreprenörskapets ekonomi, Hållbar energiomställning, Institutioner, marknader och näringsliv och Skatter och samhälle. Inom dessa program ryms ett stort antal projekt om allt från digitalisering och utbildningens betydelse för samhällsutvecklingen till snabbväxande företag, innovationer och skatter.